8
Lubelskie stawia na rozwój kolei
– Kolej Plus

20
Pożegnanie poleskich żurawi
– spotkania z przyrodą

36
4300 sportowców rywalizowało w Lubelskiem
– XXXII OOM

PISMO SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

lubelskie.pl

Nr 03 (29) // 2026 ISSN 2080-303X

DOŻYNKI WOJEWÓDZKIE 2

Lubelski CZEK Turystyczny

Od 2 września 2026 roku turyści z całej Polski mogą korzystać z Lubelskiego Czeku Turystycznego. Program, finansowany przez Województwo Lubelskie i Ministerstwo Sportu i Turystyki, ma na celu zwiększenie zainteresowania wypoczynkiem w Lubelskim także poza sezonem wakacyjnym oraz zniwelowanie negatywnych skutków wojny za wschodnią granicą, które szczególnie mocno dotknęły turystyczną branżę.

Lubelski Czek Turystyczny to dofinansowanie w wysokości 300 zł do pobytu obejmującego co najmniej dwa noclegi w obiekcie noclegowym uczestniczącym w tym Programie, zlokalizowanym w woj. lubelskim. Dystrybucja czeków, odbywająca się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego pod adresem: **lubelskiczekturystyczny.pl**, została podzielona na trzy miesięczne tury, realizowane od września do końca listopada 2026 r.

I TURA

W ramach pierwszej tury, z naborem 2 września 2026 r., przygotowano 7000 czeków, w tym: 3987 dla osób w wieku 60+; 1813 dla pełnoletnich posiadaczy Karty Dużej Rodziny; 1200 dla pozostałych osób pełnoletnich.

Pula przeznaczona dla osób w wieku 60+ oraz posiadaczy Karty Dużej Rodziny została wyczerpana po 22 minutach i 7 sekundach od uruchomienia systemu, a pulę przeznaczoną dla pozostałych osób pełnoletnich wygenerowano w ciągu 19 sekund. W momencie największego zainteresowania system obsługiwał ponad 500 tys. jednoczesnych zapytań.

II TURA

W drugiej turze, z naborem 1 października 2026 r., przygotowano 4692 czeków (także czeki niewykorzystane w I turze), w tym: 2469 dla osób powyżej 60. roku życia; 1134 dla pełnoletnich posiadaczy aktywnej Karty Dużej Rodziny; 1089 dla wszystkich pełnoletnich obywateli RP.

Pula przeznaczona dla osób w wieku 60+ została wyczerpana w 4 minuty i 49 sekund, czeki dla pełnoletnich posiadaczy aktywnej Karty Dużej Rodziny zostały rozdysponowane w 2 minuty i 39 sekund, a te dla wszystkich pełnoletnich obywateli RP w ciągu 1 minuty od uruchomienia systemu.

W momencie największego obciążenia system odnotował 1,09 mln zapytań!

Akcja spełniła swoje zadanie, bo wśród osób, które dotychczas wygenerowały czeki są mieszkańcy naszego regionu, ale także wszystkich pozostałych polskich województw, w tym najwięcej z: mazowieckiego, podkarpackiego, małopolskiego, śląskiego, łódzkiego.

III TURA

Przed nami ostatnia, III tura dystrybucji Lubelskiego Czeku Turystycznego, która rozpocznie się 2 listopada 2026 r. o godz. 10:00. Ile czeków będzie ostatecznie do rozdania, dowiemy się po zakończeniu II tury.

Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna

lubelskie Smakuj życie!

Ministerstwo Sportu i Turystyki

W TYM NUMERZE

Z REGIONU

2 **Wielkie święto lubelskiej wsi.** Dożynki Wojewódzkie 2026.
5 **W hołdzie dla trudu rolników.** Dożynki Prezydenckie 2026.
6 **Pięć smakowitych finałów.** Kobieta Przedsiębiorcza Regionalnie z Ewą Wachowicz.
8 **Lubelskie stawia na rozwój kolei.** Inwestycje w regionie z programu Kolej Plus.
11 **Szybka i skuteczna naprawa.** Remonty dróg wojewódzkich.
12 **Kompleksowa pomoc i wsparcie.** Regionalne Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży.
13 **Nowoczesny sprzęt i wielomilionowe dotacje.** Inwestycje w ochronę zdrowia.

LUBELSKIE Z KULTURĄ

14 **Bogactwo tradycji lubelskiej wsi.** Zaproszenie do Muzeum Wsi Lubelskiej.

KIERUNEK LUBELSKIE

17 **W Szczecinie i... w Łodzi.** Targowa promocja turystyczna.
18 **Rowerowe Lubelskie.** IV Lubelskie Samorządowe Forum Rowerowe.
20 **Pożegnanie poleskich żurawi.** VII Lubelskie Spotkania z Przyrodą.
22 **Szlak Rowerowy Natury i Historii.** Marka turystyczna Kraszczady.
24 **Przyroda jako wielka przygoda.** Wakacje z Lubelskimi Parkami Krajobrazowymi.
27 **Spacer w wąwozach Piekiełka.** Magiczna jesień na Roztoczu.
28 **Nie tylko duchowy odpoczynek.** Rewitalizacje w Leśnej Podlaskiej.

NATURALNE LUBELSKIE

30 **Rozsmakowani w owocach lasu.** Jesień w Lubelskich Parkach Krajobrazowych.

LUBELSKIE SMAKUJE

32 **Tradycja wciąż smakuje najlepiej.** Spotkania z kuchnią regionalną.
33 **Smaki regionu nad janowskim zalewem.** XXIII Festiwal Kaszy i Żurawiny „Gryczaki".

Z DUMĄ WSPIERAMY SPORT

34 **3 x Lubelskie.** 4. Tour de Pologne Women.
36 **Ponad 4000 sportowców rywalizowało w Lubelskiem.** XXXII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Letnich.
38 **Nasi lekkoatleci najlepsi.** Grad medali na mistrzostwach Polski.

LUBELSKIE WYDARZENIA

39 **Było, będzie...** Relacje i zapowiedzi wydarzeń w regionie.

lubelskie.pl • Nr 03 (29) // 2026

Pismo Samorządu Województwa Lubelskiego
Kwartalnik
ISSN 2080-303X
Nakład: 10 000 egz.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Departament Promocji, Sportu i Turystyki
Redaktor naczelny: Rafał Kamieniecki
Redaktor wydania: Adam Niedbał
Redaktor techniczny: Paweł Szczerepa

DRUK:
Top Druk
Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Nowogrodzka 151 A
18-400 Łomża
tel. 86 473 02 12

WYDAWCA:
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
Departament Promocji,
Sportu i Turystyki
ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin
tel. 81 441 67 89

Na okładce: Dożynki Wojewódzkie 2026 w Świdniku – powitanie delegacji wieńcowych z powiatów Lubelszczyzny. Na zdjęciu od lewej: Starostowie Dożynek Karolina Pyda i Karol Raczyński, Starosta Świdnicki Waldemar Jakson, Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Piotr Breś, fot. Michał Lenart

Od Redakcji

Dożynki Wojewódzkie w Świdniku okazały się wielkim świętem rolników i ich rodzin, ale też bardzo wielu mieszkańców całego regionu. Zgodnie z tradycją był barwny wieńcowy korowód, msza dziękczynna i dożynkowy obrzęd zakończenia żniw. A potem wielogodzinny koncertowy maraton i rodzinny festyn z atrakcjami.

W tym wydaniu przedstawiamy dożynkowe (i nie tylko) tradycje regionu na przykładzie wydarzeń w Muzeum Wsi Lubelskiej. Piszemy też o bardzo udanej kolejnej edycji konkursu Kobieta Przedsiębiorcza Regionalnie, którego twarzą i promotorką była Ewa Wachowicz.

Nie zapominamy o dużych prorozwojowych inwestycjach, na które czekają mieszkańcy regionu, w tym o zweryfikowanych projektach z programu Kolej Plus, a także o modernizacjach i remontach dróg oraz innowacjach w szpitalach wojewódzkich.

Wspólnie z parkami krajobrazowymi podsumowujemy wakacyjne imprezy aktywnej turystyki – pieszej, rowerowej i kajakowej. Razem z Poleskim Parkiem Narodowym i liczną grupą miłośników przyrody pożegnaliśmy żurawie, migrujące na południe na zimowy odpoczynek.

Piszemy też o wielkich sportowych wydarzeniach, których gospodarzem było Lubelskie. To 4. Tour de Pologne Women oraz XXXII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Letnich.

Redakcja Lubelskie.pl

www.facebook/LubelskiePL

Lubelskie

lubelskie.pl
LubelskiePl

DOŻYNKI WOJEWÓDZKIE 2026

WIELKIE ŚWIĘTO LUBELSKIEJ WSI

Tegoroczne Dożynki Wojewódzkie odbyły się w ostatnią niedzielę wakacji, 30 sierpnia na lotnisku trawiastym w Świdniku. Barwny korowód z wieńcami, dziękczynna msza święta, tradycyjne obrzędy, a także regionalna kuchnia, rękodzielnictwo, wieczorne koncerty gwiazd i wiele innych atrakcji przyciągnęły tłumy mieszkańców z całego regionu.

Wydarzenie, objęte patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Karola Nawrockiego, było zwieńczeniem całorocznego trudu rolników, wyrazem głębokiego szacunku dla ich pracy oraz przywiązania do ojczystej ziemi. Dożynki dają też wspaniałą okazję do celebrowania regionalnych tradycji oraz zaprezentowania piękna lokalnego folkloru w twórczości lokalnych społeczności.

Podczas swojego wystąpienia Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski podkreślił w szczególności konieczność zmian w rolnictwie w celu zabezpieczenia polskich rolników, zagrożonych coraz potężniejszą ekspansją rynków zewnętrznych, w tym ukraińskiego oraz pięciu krajów Ameryki Południowej skupionych pod szyldem Mercosur.

– Polskie rolnictwo przez najbliższe lata czekają ogromne wyzwania. Musimy wyegzekwować działania, które mają na celu ochronę polskiego rolnika, bo w ten sposób dbamy o nasze bezpieczeństwo żywnościowe. Nie możemy przerywać łańcuchów dostaw – podkreślał marszałek, składając serdeczne podziękowania do rolników, sadowników, producentów za ciężką pracę, poświęcenie i umiłowanie ziemi.

Powitanie delegacji wieńcowych z powiatów Lubelszczyzny przez gospodarzy dożynek, fot. Michał Lenart

KOROWÓD, MSZA I ŻNIWNE OBRZĘDY

Świętowanie rozpoczął barwny korowód, z udziałem delegacji wieńcowych powiatów ziemskich z całego województwa, który poprowadził Zespół Tańca Ludowego „Leszczyniacy" ze Świdnika. Delegacje wieńcowe powitali Gospodarze Dożynek: Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz Starosta Powiatu Świdnickiego Waldemar Jakson, a także starostowie dożynek: Karolina Pyda i Karol Raczyński.

Uroczystą Mszę Świętą dziękczynną za tegoroczne plony oraz w intencji rolników, ogrodników, sadowników i ich rodzin odprawił Arcybiskup Archidiecezji Lubelskiej Stanisław Budzik. O oprawę muzyczną zadbał Chór Copernicus działający przy IX Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Lublinie (obchodzący w tym roku 20- lecie działalności) oraz Chór Axis Mundi (świętujący jubileusz 5 lat) składający się z absolwentów tego liceum. Dyrygentem obu zespołów jest Milena Wnuk.

Na koniec tradycyjnej części Dożynek Wojewódzkich zespół obrzędowy Koła Gospodyń Wiejskich „Zagrody Razem" z Żyrzyna poprowadził obrzęd żniwny, po którym nastąpił ceremoniał dzielenia chleba. Wiejscy

artyści zaprezentowali zakończenie prac polowych, po czym w barwnym korowodzie przeszli na spotkanie z Gospodarzami Dożynek. Były ludowe tańce, przekazanie wieńca i chleba upieczonego z pierwszego tegorocznego ziarna.

DOŻYNKOWI STAROSTOWIE

Tegoroczni starostowie, Karolina Pyda i Karol Raczyński, to wyjątkowi rolnicy z województwa lubelskiego, którzy w doskonały sposób łączą wiejską tradycję z nowoczesnymi technologiami i innowacyjnymi rozwiązaniami w swoich gospodarstwach. Włączają się w życie lokalnych społeczności, aktywnie działają w mediach społecznościowych, występują w programach telewizyjnych promując lubelskie rolnictwo. Karolina Pyda, znana w mediach społecznościowych jako „Mrs. Rolnikowa", wraz z mężem Markiem prowadzi 80-hektarowe, nowoczesne gospodarstwo w miejscowości Moszna-Kolonia w gminie Jastków. Specjalizuje się w wielkoobszarowej uprawie zbóż, warzyw oraz truskawek deserowych, które zdobyły ogólnopolski tytuł „Truskawkowa Marka Roku 2025". Jest aktywną edukatorką, autorką „Dziennika Upraw" i laureatką etapu wojewódzkiego konkursu „Rolniczki Motorem Innowacji".
Karol Raczyński wraz z rodziną gospodaruje na 60 hektarach w miejscowości Pieńki w gminie Serokomla, gdzie zajmuje się uprawą zbóż oraz hodowlą bydła opasowego rasa Limousine w certyfikowanym systemie QMP. Jest absolwentem SGGW w Warszawie z tytułem magistra inżyniera ogrodnictwa oraz czeladnikiem florystą z doświadczeniem zdobywanym m.in. w Niemczech i Norwegii. Ogólnopolską rozpoznawalność przyniósł mu udział w programie „Rolnik szuka żony". Karol posiada bogate doświadczenie zawodowe jako były doradca rolniczy, przedsiębiorca oraz były radny powiatu łukowskiego. Obecnie jest zastępcą wójta gminy Krzywda w tym powiecie.

LUBELSCY ROLNICY DOCENIENI

Honorową odznakę „Zasłużony dla Rolnictwa" otrzymały osoby, których codzienna praca, zaangażowanie i wieloletnia działalność mają szczególne znaczenie dla rozwoju województwa lubelskiego. Odznaki w imieniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wręczyli Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Marek Wojciechowski oraz Wicewojewoda Lubelski Andrzej Maj. Nagrodzeni rolnicy to: Marek Kałużyński z powiatu bialskiego; Robert Koszel z powiatu biłgorajskiego; Rajmund Kobus z powiatu chełmskiego; Agnieszka Krukowska z powiatu krasnostawskiego; Marlena Zachariasz z powiatu kraśnickiego; Kazimierz Kaznowski z powiatu lubartowskiego; Grzegorz Podolak z powiatu lubelskiego; Paweł Serej z powiatu łęczyńskiego; Kamil Komar z powiatu łukowskiego; Tomasz Misztal z powiatu opolskiego; Marek Milaniuk z powiatu parczewskiego; Przemysław Mizak z powiatu puławskiego; Andrzej Gajda z powiatu radzyńskiego; Piotr Filipek z powiatu ryckiego; Piotr Gruszecki z powiatu tomaszowskiego; Ewa Pastusiak, Dariusz Pastusiak z powiatu włodawskiego; Adam Sołoducha z powiatu zamojskiego.

Gospodarze dożynek i zespół obrzędowy Koła Gospodyń Wiejskich „Zagrody Razem", fot. Michał Lenart

Odznaczeni rolnicy z wicemarszałkiem Markiem Wojciechowskim i wicewojewodą Andrzejem Majem, fot. Michał Lenart

NAJPIĘKNIEJSZY WIENIEC DOŻYNKOWY

Wojewódzki konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy ma na celu promocję dziedzictwa kulturowego naszego regionu, kultywowanie tradycji oraz popularyzację kultury ludowej, jak również budowę tożsamości kulturowej i wzmocnienie lokalnej tożsamości. Komisja konkursowa, złożona z przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, Powiatu Świdnickiego, Centrum Spotkania Kultur i Muzeum Wsi Lubelskiej, po obejrzeniu i ocenie 27 wieńców, przyznała sześć nagród i trzy wyróżnienia.
W kategorii wieniec współczesny nagrodzono: I miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Brzezinach (pow. łęczyński); II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Kletni (pow. rycki); III miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich „Galicjanki" (pow. zamojski). W tej kategorii wyróżniono Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Konarskiego (pow. opolski).

fot. Michał Lenart

W kategorii wieniec tradycyjny nagrodzono: I miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Rzeczycy Ziemiańskiej (pow. kraśnicki); II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Zagrodach (pow. puławski); III miejsce – Sołectwo Dębów – Edyta i Piotr Cenian oraz Agnieszka i Daniel Tarasiuk (pow. bialski). Laureatami wyróżnień zostały: Koło Gospodyń Wiejskich w Kamieniu (pow. łukowski) i Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Zadybskiej (pow. rycki).
Komisja konkursowa wskazała także wieniec z Rzeczycy Ziemiańskiej jako reprezentanta województwa lubelskiego podczas Dożynek Polskich 2027 w Spale.

Zespół obrzędowy KGW „Zagrody Razem", fot. Michał Lenart

Emocjonujący występ rapera Kubańczyka, fot. Michał Lenart

ATRAKCJE DLA KAŻDEGO

Stoisko promocyjne Województwa Lubelskiego przygotowało przestrzeń pełną niespodzianek, smaków i atrakcji. Na stoisku rozdawano bezpłatne materiały turystyczne o regionie, a także ulubione przez najmłodszych: kolorowanki, puzzle, breloczki, odblaski i inne promocyjne gadżety. Ważne informacje można było zdobyć na stoisku promującym projekty współfinansowane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.
Liczne stoiska powiatów i kół gospodyń wiejskich przez cały dzień raczyły uczestników wydarzenia lokalnymi przysmakami, wśród których królowały pierogi w wielu smakach, ale także pieczone gryczaki, jaglaki i szereg innych potraw i wypieków.
Na terenie lotniska trawiastego można było spotkać bohaterów z Magicznych Ogrodów – Mordoli i baśniową wróżkę, którzy przygotowali niespodzianki dla najmłodszych uczestników.
Miłośnicy techniki i motoryzacji mogli podziwiać kolekcję aut i motocykli z czasów PRL oraz wystawę starych maszyn i sprzętu rolniczego. Dużą popularnością cieszyły się też kilkuminutowe loty widokowe helikopterem, proponowane przez świdnicką firmę Horizon Air Services.

Zespół Tańca Ludowego „Leszczyniacy", fot. Michał Lenart

Organizatorzy Dożynek Wojewódzkich 2026

Województwo Lubelskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Powiat Świdnicki w Świdniku, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, Miejski Ośrodek Kultury w Świdniku.

Patroni medialni:
Dziennik Wschodni, portal Lubelski.pl, Radio Eska, Radio Lublin i TVP3 Lublin.

Dożynki Wojewódzkie zakończył koncert folkowo-rockowej grupy BRAThANKI, słynącej z wielu hitów, które zna i śpiewa cała Polska, m.in.: „Czerwone korale", „Gdzie ten, który powie mi" czy „W kinie, w Lublinie". Spotkanie z nimi odbyło się wprawdzie nie tam, ale na dużej dożynkowej scenie i wywołało wielki aplauz licznych miłośników muzyki i dobrej zabawy.

Loty widokowe Horizon Air Services, fot. Michał Lenart

KONCERTY GWIAZD

Wieczorną część wydarzenia do późnych godzin nocnych uświetniły koncerty popularnych artystów polskiej sceny muzycznej, które zgromadziły ogromną widownię.
Jako pierwszy wystąpił zespół Daj To Głośniej. Zadebiutowali w 2019 roku hitem „Mama ostrzegała", osiągając rekordy w sieci, w tym ponad 220 milionów wyświetleń na YouTube.
Z jeszcze większymi emocjami wielotysięczna publiczność bawiła się z Kubańczykiem. Ten jeden z najpopularniejszych polskich raperów, ale także producent i autor tekstów, znany jest najbardziej z utworu „Zatańczysz ze mną jeszcze raz", wykonywanego wspólnie z producentem Tribbsem.

Finałowy koncert zespołu BRAThANKI, fot. Michał Lenart

DOŻYNKI PREZYDENCKIE 2026

W HOŁDZIE DLA TRUDU ROLNIKÓW

fot. Mikołaj Bujak / KPRP

W dniach 12-13 września 2026 r. w Tryńczy w województwie podkarpackim odbyły się tradycyjne Dożynki Prezydenckie z udziałem Prezydenta RP Karola Nawrockiego wraz z Pierwszą Damą Martą Nawrocką. Województwo Lubelskie reprezentował wicemarszałek Marek Wojciechowski.

Tegoroczne obchody w podkarpackiej Tryńczy stanowią powrót do tradycji świętowania Dożynek Prezydenckich poza Warszawą. W przeddzień głównych uroczystości dożynkowych, 12 września 2026 br. odbył się „Konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy o nagrodę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej", w którym wzięły udział grupy reprezentujące poszczególne województwa. Mszy Świętej, która rozpoczęła uroczystości przewodniczył metropolita przemyski ks. abp Adam Szal. Po nabożeństwie nastąpiło poświęcenie chleba dożynkowego oraz wieńców reprezentujących 11 województw i NSZZ RI „Solidarność".

Główną część uroczystości otworzyło odśpiewanie hymnu państwowego w asyście orkiestry Zespołu Pieśni i Tańca „Rzeszowiacy" oraz wystąpienie marszałka województwa podkarpackiego, po którym starostowie dożynek przekazali Prezydentowi bochen chleba z tegorocznych zbiorów.

— Praca wykonana w polskich gospodarstwach rolnych, na polskiej wsi jest pracą wykonaną dla całej naszej narodowej wspólnoty, dla całej Polski. Bowiem gdy spojrzymy, Drodzy Państwo, na pewien mechanizm, którego uczyć możemy się od polskiej wsi, to budowanie wspólnoty. Tego, co w nowoczesnym języku chce się nazywać społeczeństwem obywatelskim, tu na wsi jest tak od wieków. Bo to jest mechanizm, który prowadzi nas od ziemi przez plony, przez produkt, przez człowieka, do potrawy, do tradycji i w końcu do wspólnego stołu. Tam rodzi się społeczeństwo obywatelskie – mówił podczas swojego wystąpienia Prezydent Karol Nawrocki.

Złożył również serdeczne podziękowania kołom gospodyń wiejskich, ochotniczym strażom pożarnym oraz samorządom rolniczym. Docenił ich rolę w podtrzymywaniu dziedzictwa kulturowego i kształtowaniu lokalnej odpowiedzialności społecznej.

LUBELSKIE W TRYŃCZY

Województwo Lubelskie reprezentował tradycyjny wieniec wykonany przez mieszkańców sołectwa Bobrowe w powiecie krasnostawskim. Wieniec ma kształt sześcioramiennej korony zwieńczonej krzyżem wykonanym z ziaren jęczmienia metodą koronkową. Członkowie grupy wieńcowej ubrani byli w stroje ludowe odtwarzające tradycyjne ubiory z powiatu krasnostawskiego sprzed stu lat.

Delegację wieńcową naszego województwa wspierali: wicemarszałek Marek Wojciechowski, dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWL Ewa Szałachwiej, wiceprzewodnicząca Sejmiku Województwa Lubelskiego Kamila Grzywaczewska, wójt gminy Gorzków Piotr Cichosz oraz Zespół Pieśni i Tańca Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie „Jawor".

Para Prezydencka z delegacją Województwa Lubelskiego. fot. archiwum UMWL

fot. archiwum UMWL

PIĘĆ SMAKOWITYCH FINAŁÓW

Konkurs pn. „Kobieta Przedsiębiorcza Regionalnie z Ewą Wachowicz" jest kontynuacją cieszących się ogromną popularnością konkursów „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa", „Kobieta Przedsiębiorcza", „Kobieta Przedsiębiorcza w stylu Eko" oraz „Kobieta Przedsiębiorcza w stylu Wege". Podsumowanie całej edycji zaplanowano w październiku br., w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Kobiet Wiejskich.

Celem konkursu jest promowanie województwa lubelskiego w zakresie niepowtarzalnych tradycji kulinarnych i bogactwa lokalnych produktów i potraw, kultywowanie i przekazywanie tych tradycji kolejnym pokoleniom oraz aktywizacja społeczności lokalnych.

Gościem specjalnym wydarzenia była Ewa Wachowicz – znana restauratorka, autorka książek kulinarnych i promotorka polskiej kuchni regionalnej, która od lat inspiruje do wykorzystywania lokalnych produktów.

Tegoroczne zadanie, z którym zmierzyły się uczestniczki, polegało na wyszukaniu receptury i przygotowaniu produktu regionalnego posiadającego miejscowe tradycje, ściśle związane z regionem lubelskim.

Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski podkreślił, że konkurs jest skierowany do wszystkich mieszkańców regionu, ale szczególną rolę odgrywają w nim koła gospodyń wiejskich. – To prawie dwa tysiące kół, które stanowią crème de la crème działalności społecznej w naszych małych ojczyznach. Koła gospodyń wiejskich są czymś wyjątkowym, co wyróżnia nas na tle innych krajów – mówił marszałek.

WE WŁODAWIE I LUBARTOWIE

Konkurs, z uwagi na rozległość województwa i wielkie zainteresowanie uczestników ze wszystkich powiatów ziemskich, został podzielony na pięć finałów, odbywających się od 15 czerwca do 5 lipca 2026 r. W każdym z finałów nagrodzono (I, II i III nagrodą) oraz wyróżniono najlepsze potrawy przygotowane przez KGW reprezentujące poszczególne powiaty.

W pierwszym finale, zorganizowanym 13 czerwca w Szumince koło Włodawy, spotkały się koła gospodyń wiejskich z powiatów: chełmskiego, krasnostawskiego oraz włodawskiego.

W powiecie chełmskim I miejsce otrzymało KGW w Okopach Kolonii – za gołąbki mięsno-jaglane w liściach z kiszonej kapusty; w powiecie krasnostawskim zwyciężyło Gminne Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet w Fajsławicach – za kartofle z mączką i zimnym barszczem, a w powiecie włodawskim KGW w Woli Uhruskiej „Tradycją Nakręceni" – za nadbużańską ucztę z owcy uhruskiej.

W drugim finale, który odbył się 14 czerwca w Lubartowie, uczestniczyły koła gospodyń wiejskich z powiatów: lubartowskiego, lubelskiego, łęczyńskiego, ryckiego i świdnickiego.

I miejsce w powiecie lubartowskim otrzymało KGW Ostrowianki-Polesianki – za zupę z pędów chmielu po lubelsku, a w powiecie lubelskim nagrodzono KGW Olszynka – za kwasówkę postną z kucią. W powiecie łęczyńskim nie miało sobie równych ewusiowe smarowidło tradycyjnej receptury na pajdę chleba, przygotowane przez KGW Łuszczów Kolonia. W powiecie ryckim laureatem I nagrody zostało KGW w Lendzie Ruskim – za zupę szczawiową z kurdybankiem, a w powiecie świdnickim KGW Częstoborowice – za paprykarz z karpia.

Nagrody i wyróżnienia wręczyli marszałek Jarosław Stawiarski, Ewa Wachowicz i Ewa Szałachwiej, dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWL.

Pełna lista nagrodzonych i wyróżnionych w finałach 13 i 14 czerwca 2026 r. dostępna jest na stronie: https://www.lubelskie.pl/aktualnosci/znamy-wyniki-konkursu-kobieta-przedsiebiorca-regionalnie-z-ewa-wachowicz/.

W RADZYNIU PODLASKIM

21 czerwca w Radzyniu Podlaskim spotkały się koła gospodyń wiejskich z powiatów: bialskiego, łukowskiego, parczewskiego oraz radzyńskiego. Gości przywitał Członek Zarządu WL Jarosław Kwasek.
W powiecie bialskim I miejsce zdobyło KGW „Mazurki" w Huszczy Pierwszej – za leśne gołąbki w sosie winno-cebulowym; w powiecie łukowskim Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Kownatkach – za wodę śledziową; w powiecie parczewskim KGW w Podedwórzu – za ogolonego szczupaka na wodach Zielawy, a w powiecie radzyńskim KGW w Wygnance – za słoninę wiejską w zalewie octowej z cebulką.
Listę wszystkich nagrodzonych i wyróżnionych w finale 21 czerwca można znaleźć na stronie: https://www.lubelskie.pl/aktualnosci/trzeci-final-konkursu-kobiety-przedsiebiorczej-w-radzyniu-podlaskim-za-nami/.

Marszałek Jarosław Stawiarski, Ewa Wachowicz i dyr. Ewa Szałachwiej z laureatkami finału w Lubartowie, fot. archiwum UMWL

W KRAŚNIKU I TOMASZOWIE LUBELSKIM

Finał konkursu dla KGW z powiatów: kraśnickiego, opolskiego oraz puławskiego odbył się 4 lipca w Kraśniku. Gości powitał Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.
W powiecie kraśnickim najlepsze okazało się KGW Moniaki z pierogami serowymi z maliną, w powiecie opolskim KGW „Kępianki" w Kępie Gosteckiej z leśnymi kotletami z dziczyzny wędzonymi jałowcem, a w powiecie puławskim KGW w Piotrowicach z zupą „Bieda".
W ostatnim finale, który odbył się 5 lipca w Tomaszowie Lubelskim, uczestniczyły koła gospodyń wiejskich z powiatów: biłgorajskiego, hrubieszowskiego, janowskiego, tomaszowskiego oraz zamojskiego. Na wydarzeniu obecny był Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Marek Wojciechowski.
Laureatami I nagród zostały: w powiecie biłgorajskim KGW „Chabry Roztocza" w Borowinie – za babkę borowińską, w powiecie hrubieszowskim KGW Modryń-Kolonia – za polewkę, w powiecie janowskim KGW „Zofijki" w Zofiance Dolnej – za grycaka na półsłodko, w powiecie tomaszowskim KGW „Sąsiadeczki" w Czartowczyku – za indyka pieczonego nadziewanego żurawiną, w powiecie zamojskim KGW „Kobiety Aktywne" Skierbieszów – za kociołek skierbieszowski – jadło żniwiarza.
Lista wszystkich nagrodzonych i wyróżnionych w finałach 4 i 5 lipca znajduje się na stronie https://www.lubelskie.pl/aktualnosci/za-nami-ostatnie-w-tym-roku-konkursowe-zmagania-kol-gospodyn-wiejskich-pod-nazwa-kobieta-przedsiebiorcza-regionalnie-z-ewa-wachowicz-konkurs-ten-jest-kontynuacja-cieszacych-sie-ogro/.
Organizatorem wydarzenia był Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie we współpracy z: Starostwem Powiatowym w Radzyniu Podlaskim, Starostwem Powiatowym we Włodawie, Starostwem Powiatowym w Lubartowie, Starostwem Powiatowym w Kraśniku, Starostwem Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim.

W finale w Radzyniu Podlaskim uczestniczył członek ZWL Jarosław Kwasek, fot. archiwum UMWL

INWESTYCJE W REGIONIE Z PROGRAMU KOLEJ PLUS

LUBELSKIE STAWIA NA ROZWÓJ KOLEI

Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus to rządowa inicjatywa z 2019 roku, mająca na celu przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu poprzez łączenie miejscowości liczących powyżej 10 tysięcy mieszkańców z miastami wojewódzkimi, a także poprawę wewnętrznej spójności regionów oraz modernizację istniejących i budowę nowych linii kolejowych. W ramach tego programu Województwo Lubelskie złożyło i realizuje pięć wniosków aplikacyjnych.

Pierwotne założenia techniczne dla zgłoszonych przedsięwzięć obejmowały zróżnicowany zakres prac inwestycyjnych w poszczególnych korytarzach transportowych. W sumie sieć kolejowa w regionie miałaby zwiększyć się o 316 km nowo wybudowanych lub zmodernizowanych i zelektryfikowanych linii.

ZAŁOŻENIA PIĘCIU PROJEKTÓW

Nowa linia kolejowa do Łęcznej i Bogdanki. Projekt utworzenia połączenia Lublin – Łęczna / LW Bogdanka zakładał budowę nowej, zelektryfikowanej linii kolejowej odgałęziającej się od linii nr 581 w rejonie Portu Lotniczego Lublin i prowadzącej do Łęcznej z przedłużeniem do kopalni Bogdanka, przystosowanej do prędkości 120 km/h dla pociągów pasażerskich.

Janów Lubelski włączony do sieci kolejowej. Drugie zadanie, czyli budowa linii Szastarka – Janów Lubelski – Biłgoraj wraz z poprawą dostępności w Kraśniku, w pierwotnym założeniu przewidywało opracowanie pełnej dokumentacji projektowej dla całego ciągu oraz realizację robót budowlanych na odcinku nowej zelektryfikowanej linii z Polichny (odgałęzienie od linii nr 68 Lublin – Przeworsk) do Janowa Lubelskiego z prędkością 120 km/h, a także budowę odnogi od linii nr 68 do dzielnicy Kraśnik Fabryczny z prędkością 80 km/h, przy wyłączeniu na ówczesnym etapie prac budowlanych pomiędzy Janowem Lubelskim a Biłgorajem.

Rewitalizacja linii do Włodawy i stacja bliżej centrum. Trzeci projekt dotyczył rewitalizacji połączenia Chełm – Włodawa, zakładając kompleksową modernizację istniejącej linii nr 81 na odcinku o długości 41,268 km oraz dobudowę toru w nowym śladzie przez Okuninkę do centrum Włodawy o długości 9,951 km, z dostosowaniem infrastruktury pasażerskiej i osiągnięciem prędkości maksymalnej do 120 km/h.

Elektrycznym do Łukowa przez Lubartów i Parczew. Czwartym projektem jest elektryfikacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin, ukierunkowana na samą elektryfikację szlaku przy zachowaniu dotychczasowych lokalizacji przystanków i bieżącym utrzymaniu istniejącej infrastruktury uzupełnionej o elementy małej architektury.

Szybciej do Zamościa. Ostatnie przedsięwzięcie przewidywało prace na liniach nr 69 i 72 na odcinku Rejowiec – Zawada – Zamość Szopinek, w tym podniesienie prędkości rozkładowej do 120 km/h dla pociągów pasażerskich i 80 km/h dla towarowych przy zachowaniu ich jednotorowego charakteru. Założono też elektryfikację obu szlaków oraz elektryfikację łącznicy nr 563 w Rejowcu, a także budowę i elektryfikację nowej łącznicy Płoskie – Siedliska omijającej stację Zawada, eliminującej czasochłonną zmianę kierunku jazdy pociągów.

KOSZTY I TERMINY

Umowy na realizację wszystkich pięciu projektów pomiędzy Województwem Lubelskim a PKP PLK S.A. zostały podpisane 8 listopada 2022 roku. Zgodnie z zasadami Programu Kolej Plus samorząd zobowiązał się do sfinansowania wkładu własnego w wysokości 15% kosztów kwalifikowalnych (obejmujących koncepcje programowo-przestrzenne, dokumentację projektową, roboty budowlane oraz ewentualne wykupy gruntów) wraz z pokryciem kosztów niekwalifikowalnych.
Pierwotny łączny szacunkowy koszt zadań określono na kwotę 4 246 mln zł brutto (3 452 mln zł netto), co oznaczało udział województwa na poziomie 517,4 mln zł netto, w tym: 110,3 mln zł na linię do Łęcznej i Bogdanki, 135,8 mln zł na ciąg do Janowa Lubelskiego i Kraśnika Fabrycznego, 75,7 mln zł na trasę Chełm – Włodawa, 56,7 mln zł na elektryfikację linii nr 30 oraz 138,9 mln zł na ciąg Rejowiec – Zawada – Zamość.
Pierwotny okres realizacji zadań wyznaczony był na lata 2023–2028, jednak w toku późniejszych ustaleń, aktualizacji harmonogramów i procedur aneksowania termin

ten został wydłużony do 2032 roku. Dotychczas Województwo Lubelskie w ramach not obciążeniowych wystawionych przez PKP PLK za wykonane prace poniosło wydatki w wysokości 1 896 008,81 zł.

WERYFIKACJA I OPTYMALIZACJA

W lipcu 2024 roku, w konsekwencji ogólnokrajowego przeglądu opłacalności i zasadności inwestycji kolejowych, PKP PLK S.A. poinformowała o wystąpieniu znacznego niedoszacowania kosztów we wszystkich projektach w stosunku do opracowanych Wstępnych Studiów Planistyczno-Prognostycznych (WSPP). Aby zapobiec przerwaniu inwestycji, przeprowadzono cykl 19 roboczych spotkań uzgodnieniowych, które doprowadziły do wypracowania kluczowych kompromisów i rozwiązań optymalizacyjnych.

Z Lublina do Łęcznej. Dla połączenia Lublin – Łęczna / LW Bogdanka, gdzie koszty wzrosły o ok. 162 mln zł, uzgodniono wyłączenie z obecnego etapu odcinka Łęczna – Bogdanka z perspektywą jego powrotu w przyszłości, skierowanie trasy bezpośrednio do centrum Łęcznej, redukcję obiektów inżynieryjnych, korektę niwelety oraz podniesienie prędkości projektowej do 160 km/h, przy uwzględnieniu bezkolizyjnego dojazdu i łącznicy do Portu Lotniczego Lublin.
Wartość inwestycji po zmianach wyniosła 509,3 mln zł. Umowę na ten projekt aneksowano 13 lutego 2026 r.

Z Chełma do Włodawy. W projekcie dotyczącym rewitalizacji trasy Chełm – Włodawa, po stwierdzeniu niedoszacowania na kwotę 117 mln zł, przyjęto optymalizację modernizacji linii nr 81, skorygowano przebieg nowego odcinka tak, aby nowa stacja Włodawa nadal znajdowała się bliżej centrum miasta, a linia przebiegała w sąsiedztwie Okuninki i Orchówka. Przedsięwzięcie podzielono na dwa odrębne etapy realizacyjne (rewitalizacja 41 km istniejącej linii oraz budowa 10 km nowego toru dla prędkości 120 km/h).
Po tych zmianach koszt zadania wynosi 428 mln zł. Zawarcie aneksu nastąpiło 13 lutego 2026 roku.

Elektryfikacja linii nr 30. Przy elektryfikacji linii nr 30 Łuków – Lublin niedoszacowanie wyniosło aż ok. 243 mln zł. Wynikało to głównie z nieuwzględnienia w pierwotnym studium budowy linii zasilających do podstacji trakcyjnych. Uzgodniono redukcję liczby podstacji z 9 do 7, opracowanie analiz zasilania dla prędkości 120 i 160 km/h oraz wykorzystanie porozumienia PLK z PKP Energetyka Kolejowa dla obniżenia nakładów. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego zgłosił natomiast dodatkowo potrzebę budowy łącznika LK 30 z LK 2 na odcinku Radzyń Podlaski – Międzyrzec Podlaski w celu obsługi drogowo-kolejowego portu przeładunkowego w Małaszewiczach i lotniska w Białej Podlaskiej.
Koszt zadania po zmianach ustalono na 535,8 mln zł, a zawarcie aneksu sfinalizowano analogicznie 13 lutego 2026 r.
Warto dodać, że Marszałek Województwa Lubelskiego występował do Ministerstwa Infrastruktury z prośbą o budowę nowej linii kolejowej łączącej Milanów z Białą Podlaską argumetując, że posiada ona ważny kontekst strategiczny i komunikacyjny. Odpowiada na kluczowe potrzeby rozwojowe regionu oraz wypełnia lukę w układzie komunikacyjnym wschodniej Polski. Dodatkowo proponowane trasowanie częściowo pokrywa się z koncepcją tzw. „szprychy CPK" nr 12.

Do Janowa i Biłgoraja. Projekt budowy linii Szastarka – Janów Lubelski – Biłgoraj wykazywał początkowy wzrost kosztów o ok. 353 mln zł. W ramach wypracowanego rozwiązania zrezygnowano z budowy odnogi do Kraśnika Fabrycznego i zmieniono trasowanie w stronę Biłgoraja – nowa linia ma przebiegać wzdłuż drogi ekspresowej S19 do Huty Deręgowskiej i włączać się w istniejącą linię nr 66 (Zwierzyniec – Stalowa Wola), z rozważaną opcją realizacji odcinka Janów Lubelski – Huta Deręgowska we współpracy z Województwem Podkarpackim. Zoptymalizowany koszt inwestycji ustalono na 644,4 mln zł, z zastrzeżeniem, że w razie zabezpieczenia środków na pełny wariant z wpięciem w Hucie Deręgowskiej w linię 66 z jej modernizacją, całkowity koszt zamknie się kwotą 1 670,1 mln zł, a brakująca kwota zostanie pokryta z oszczędności z innych zadań Kolej Plus oraz funduszy poza programowych. Aneks do umowy zawarto 17 czerwca 2026 r.

Alternatywne rozwiązanie dla Zamościa. Piąte zadanie, dotyczące prac na liniach 69 i 72 Rejowiec – Zawada – Zamość Szopinek wraz z łącznicą, znajduje się obecnie na wstępnym etapie prac nad Koncepcją Programowo-Przestrzenną i oczekuje na precyzyjny bilans kosztowy. W lutym 2026 r. Zarząd Województwa Lubelskiego przychylił się do zbadania wariantu alternatywnego, czyli wejścia do Zamościa od wschodu, co umożliwiłoby obsługę miasta jako przelotowego bez zmiany czoła pociągu. Z uwagi na położenie zamojskiej Starówki na liście światowego dziedzictwa UNESCO, wariant ten wymaga przeprowadzenia wnikliwych studiów widokowo-urbanistycznych, wizualizacji sieci trakcyjnej oraz uzgodnień z konserwatorem zabytków, przy równoczesnym planowanym wdrożeniu rozwiązań PKP Energetyka Kolejowa celem optymalizacji zasilania.

Stacja kolejowa w Szastarce na linii 68 Lublin – Kraśnik – Rozwadów/Stalowa Wola, fot. Michał Lenart

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
MAPA SIECI KOLEJOWEJ I DROGOWEJ
województwo mazowieckie
BIAŁORUŚ
UKRAINA
województwo świętokrzyskie
województwo podkarpackie
Projekty w ramach programu Kolej Plus
Rewitalizacja połączenia Chełm – Włodawa wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego w m. Włodawa
Budowa linii kolejowej Szastarka – Janów Lubelski – Biłgoraj wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego w m. Kraśnik
Utworzenie połączenia kolejowego Lublin – Łęczna/LW Bogdanka
Elektryfikacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin
Prace na liniach kolejowych 69 i 72 na odc. Rejowiec – Zawada – Zamość Szopinek wraz z budową łącznicy omijającej stację Zawada

REMONTY DRÓG WOJEWÓDZKICH

SZYBKA I SKUTECZNA NAPRAWA

W kilkunastu miejscach regionu trwają remonty wybranych odcinków dróg wojewódzkich. To efekt umów podpisanych tylko w czerwcu i lipcu 2026 r. – Naszym celem jest szybka i skuteczna poprawa infrastruktury tam, gdzie kierowcy najbardziej tego potrzebują, dlatego tempo działań nie słabnie – podkreśla Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Piotr Breś.

– W ubiegłym roku udało się wyremontować 135 kilometrów dróg wojewódzkich za łączną kwotę 115 mln zł. W tym roku chcemy utrzymać ten trend. W budżecie zostało przeznaczonych przez sejmik województwa lubelskiego ponad 70 mln złotych na remonty dróg sprawdzoną metodą nakładkową – dodaje wicemarszałek.

METODA SZYBKA I EFEKTYWNA

Przypomnijmy, że ta technologia umożliwia efektywną naprawę nawierzchni, która gwarantuje zdecydowanie dłuższą jej żywotność w porównaniu do tradycyjnego łatania dziur. Przed położeniem nowego asfaltu wyrównuje się nawierzchnię jezdni poprzez jej frezowanie, a potem układa nowe warstwy bitumiczne – wyrównawczą, wiążącą oraz ścieralną. Dopełnieniem prac jest utwardzenie i uzupełnienie poboczy, dostosowanie wysokości istniejących zjazdów, a także wykonanie nowego oznakowania poziomego i pionowego.

Remonty metodą nakładkową są szybkie, np. te trwające na odcinkach dróg wojewódzkich nr 813 i 852, zostaną wykonane w ciągu trzech miesięcy, a odcinek drogi 828 zostanie naprawiony w niespełna pięć miesięcy.

– Bardzo cieszy mnie fakt, że wiele tych zadań realizują lokalne firmy z województwa lubelskiego. Przeznaczane na infrastrukturę miliony złotych trafiają bezpośrednio do rodzimego sektora budowlanego, dzięki czemu realnie wspieramy lokalny biznes, który tworzy stabilne miejsca pracy w regionie. Wspólnie budujemy nowoczesną Lubelszczyznę – podkreśla wicemarszałek Piotr Breś.

REMONTOWANE DROGI WOJEWÓDZKIE

DW 738, odcinek Opatkowice (granica województw lubelskiego i mazowieckiego) – Kowala o długości 2,1 km. Koszt 2,31 mln zł. Wykonawca WOD-BUD Sp. z o.o.

DW 874, odcinek Końskowola – Kurów o długości 3,85 km. Koszt 4,36 mln zł. Wykonawca WOD-BUD Sp. z o.o.

DW 809, odcinek Krasienin – Majdan Krasieniński o długości 3,4 km. Koszt 2,7 mln zł. Wykonawca PBI Infrastruktura S.A.

DW 844, odcinek Mircze – Wereszyn o długości 4,36 km. Koszt 3,5mln zł. Wykonawca Przedsiębiorstwo Wielobranżowe SADEX Janusz Sadlik.

DW 813, odcinek Tyśmienica – Jamy o długości 2,83 km. Koszt 2,75 mln zł. Wykonawca Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Parczew S.A.

DW 828, odcinek Piotrowice Wielkie – Majdan Krasieniński o długości 2,34 km. Koszt 2,5 mln zł. Wykonawca Przedsiębiorstwo IGORD Jerzy Podgórski z Lublina.

DW 852, odcinek Józefówka – Grodysławice o długości 3,32 km. Koszt 2,36 mln zł. Wykonawca Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. z o.o. z Tomaszowa Lubelskiego

ROZBUDOWA DW 807

Tego lata rozpoczęła się też znacznie bardziej zaawansowana przebudowa drogi wojewódzkiej nr 807 w powiecie łukowskim. Inwestycja, realizowana przez firmę Strabag Sp. z o.o., obejmuje rozbudowę odcinka Wandów – Ogniwo o długości 4 km. Prace o wartości blisko 36,5 mln zł mają potrwać do listopada 2027 r.

Modernizowany odcinek stanowi część większej przebudowy tej drogi o długości 12,55 km, łączącej miejscowości: Jarczew, Nowy Świat, Germanicha, Kamień, Wandów, Osiny i Ogniwo. Zezwolenie na realizację inwestycji drogowej (ZRID) zostało wydane na całą inwestycję.

– Rozpoczęcie inwestycji to historyczny i niezwykle ważny fakt dla lokalnej społeczności. Mieszkańcy i samorządowcy od lat zabiegali o gruntowną przebudowę tej drogi. Podpisanie umowy i start prac, które potrwają niespełna półtora roku, to dowód na to, że dotrzymujemy słowa i skutecznie odpowiadamy na realne potrzeby mieszkańców – podkreśla Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Piotr Breś.

I to nie koniec drogowych inwestycji, bo przebudowane bądź wyremontowane będą kolejne odcinki dróg wojewódzkich, m.in. DW 698 pomiędzy Konstantynowem a Wiechowiczami, a także DW 816 w Orchówku i Bytyniu oraz DW 853 w Aleksandrowie. W sumie to ponad 10 km, a wartość prac wyniesie ponad 16 mln zł. Umowy z wykonawcami podpisano w urzędzie marszałkowskim 29 czerwca 2026 r.

REGIONALNE CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

fot. Michał Lenart

KOMPLEKSOWA POMOC I WSPARCIE

Dobiegła końca realizacja bardzo potrzebnego projektu „Poprawa dostępności do świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki psychologicznej, psychiatrycznej i leczenia uzależnień dzieci i młodzieży poprzez utworzenie Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży". Podsumowanie zadania odbyło się 20 sierpnia 2026 r. w nowym Centrum przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego w Lublinie.

– Dobra kondycja zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży jest dziś jednym z największych wyzwań współczesnego świata. To właśnie od tego, w jaki sposób młody człowiek otrzyma odpowiednią pomoc na początku swojej drogi, zależy jego przyszłość. Dlatego z Funduszy Europejskich konsekwentnie wspieramy tworzenie miejsc, które zapewniają profesjonalną opiekę, poczucie bezpieczeństwa i realną szansę na powrót do zdrowia najmłodszym mieszkańcom województwa lubelskiego, którzy dopiero kształtują swoje wartości, przekonania i sposób postrzegania świata. Regionalne Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży jest właśnie taką inwestycją – inwestycją w młode pokolenie, od którego będzie zależeć przyszłość regionu i kraju – powiedział Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

PIĘĆ LOKALIZACJI

Wartość całkowita wyniosła blisko 53 mln zł, z czego ponad 43 mln zł stanowi dofinansowanie UE, 5,4 mln zł pochodzi z budżetu państwa, a ponad 4,1 mln zł z budżetu województwa. Projekt obejmował utworzenie Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego aż w pięciu lokalizacjach: Lublinie, Cholewiance, Chełmie, Radecznicy i Suchowoli, przy istniejących szpitalach specjalistycznych. Obok lidera projektu – Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie są to: Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie z Zakładem Opiekuńczo Leczniczym Psychiatrycznym, Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Suchowoli, Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. św. Antoniego w Radecznicy oraz Regionalny Ośrodek Zdrowia Psychicznego w Cholewiance k. Kazimierza Dolnego, utworzony na bazie nieruchomości przekazanej Szpitalowi Neuropsychiatrycznemu przez Samorząd Województwa Lubelskiego.

Najważniejszym elementem projektu była budowa nowoczesnego pawilonu RCZP przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego w Lublinie oraz jego kompleksowe wyposażenie w specjalistyczny sprzęt medyczny, terapeutyczny i rehabilitacyjny. Inwestycja objęła również utworzenie i doposażenie placówek w Cholewiance, Chełmie, Radecznicy i Suchowoli, tworząc sieć wzajemnie współpracujących ośrodków zapewniających kompleksową opiekę psychiatryczną najmłodszym mieszkańcom województwa. Z nowej i przebudowanej infrastruktury skorzysta docelowo 12,5 tys. młodych pacjentów rocznie.

CZTERY PROJEKTY

Projekt „Poprawa dostępności do świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki psychologicznej, psychiatrycznej i leczenia uzależnień dzieci i młodzieży poprzez utworzenie Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży" został zrealizowany w ramach Działania 7.8 Infrastruktura ochrony zdrowia programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (FEL 2021-2027). Jest to jeden z czterech komplementarnych ze sobą projektów strategicznych wpisanych do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego realizowanych w ramach FEL 2021-2027 przez Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego w Lublinie.

W ramach Działania 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach został zrealizowany projekt obejmujący kompleksową termomodernizację dwóch budynków w Cholewiance, zaś jego wartość wyniosła ponad 3,1 mln zł. Obecnie dwa projekty realizowane są również z EFS+. Pierwszy o wartości niemal 8,7 mln zł dotyczy szkoleń pracowników szpitala i instytucji współpracujących z Regionalnym Centrum (w tym kadry 120 szkół i placówek oświatowych z regionu) oraz drugi projekt o wartości ponad 36 mln zł, który pozwoli rozwinąć działalność w pięciu lokalizacjach.

W tym przypadku warto zaznaczyć, że w szpitalu w Lublinie będzie utworzone Regionalne Centrum Koordynacji z całodobową infolinią, nowe poradnie i trzy oddziały Centrum Zdrowia Psychicznego (w Lublinie oraz z siedzibą w Cholewiance i Chełmie). W Cholewiance powstanie również hostel dla młodych pacjentów wymagających krótkoterminowego wsparcia.

W efekcie projekty tworzą jeden spójny system opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży. Łączna ich wartość przekracza 101 mln zł, z czego ponad 84 mln zł stanowi dofinansowanie z FE, 5,7 mln zł to wsparcie z budżetu państwa, a 11 mln zł z budżetu województwa.

INWESTYCJE W OCHRONĘ ZDROWIA

Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu był realizatorem trzech dużych projektów inwestycyjnych, współfinansowanych ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, na które pozyskał aż 70 mln zł. Przedsięwzięcia obejmowały rozwój opieki onkologicznej, kardiologicznej oraz usług cyfrowych. Łączna wartość realizowanych projektów wynosi ponad 80 mln zł.

fot. Łukasz Frączek

NOWOCZESNY SPRZĘT I WIELOMILIONOWE DOTACJE

Symbolicznym momentem podsumowania projektów było uroczyste otwarcie, 29 czerwca 2026 r., nowej, zmodernizowanej przestrzeni Oddziału Onkologii Klinicznej. W wydarzeniu uczestniczyli: Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, przedstawiciele szpitala, kadra medyczna, osoby zaangażowane w przygotowanie i realizację projektów oraz dziennikarze lokalnych i branżowych mediów.

– Realizowane projekty to nie tylko modernizacja infrastruktury, zakup sprzętu czy wdrożenie nowych systemów informatycznych. To kompleksowy program rozwoju Szpitala Wojewódzkiego w Zamościu, którego efektem będzie szybsza diagnostyka, większa dostępność leczenia, lepsze warunki pobytu pacjentów, sprawniejsza praca personelu oraz wyższy poziom bezpieczeństwa medycznego i informacyjnego – podsumował marszałek Jarosław Stawiarski.

Istotnego wsparcia inwestycji udzielił Samorząd Województwa Lubelskiego, przekazując środki w łącznej wysokości 4 488 107,76 zł, które pozwoliły na sprawną realizację projektu.

INWESTYCJA W ONKOLOGIĘ

Największym z realizowanych przedsięwzięć był projekt pn. „Poprawa dostępności i podniesienie jakości udzielanych świadczeń medycznych w Oddziale Onkologii Klinicznej w zakresie chorób nowotworowych". Wartość projektu wyniosła prawie 49 mln zł, a dofinansowanie ze środków KPO nieco ponad 42 mln zł. Inwestycja obejmowała: modernizację i przygotowanie Oddziału Onkologii Klinicznej oraz Pracowni Leków Cytostatycznych, zakup specjalistycznej aparatury i sprzętu medycznego, rozwój nowoczesnych metod leczenia zabiegowego. Jednym z kluczowych elementów tej inwestycji był zakup robota chirurgicznego da Vinci Xi. Obecnie już cztery szpitale, będące jednostkami samorządowymi Województwa Lubelskiego, wykorzystują ten nowoczesny sprzęt. Poza szpitalem w Zamościu posiadają go: Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej oraz Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej.

ROZWÓJ KARDIOLOGII I KARDIOCHIRURGII

Drugi zrealizowany w Zamościu projekt to: „Transformacja i rozwój infrastruktury kardiologicznej Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu – inwestycja w jakość i dostępność opieki specjalistycznej w ramach KPO". Wartość projektu wyniosła ponad 17 mln zł, z czego blisko 15,5 mln zł stanowi dofinansowanie KPO. Zakres projektu obejmował: modernizację III piętra Bloku C, zakup aparatury i wyposażenia dla Oddziału Kardiologicznego, zakup aparatury dla Oddziału Kardiochirurgii oraz 165 sztuk nowoczesnego sprzętu medycznego.

CYFRYZACJA SZPITALA

Trzecim filarem programu modernizacyjnego był projekt pn. „Rozwój usług cyfrowych i modernizacja infrastruktury informatycznej Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu". Wartość projektu wyniosła ponad 14,5 mln zł, a dofinansowanie z KPO to prawie 12 mln zł.

W ramach projektu nastąpił rozwój usług cyfrowych, integracja i rozbudowa systemów informatycznych, usprawnienie obiegu dokumentacji medycznej, wdrożenie narzędzi wspierających pracę personelu medycznego oraz podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa.

W otwarciu Oddziału Onkologii Klinicznej uczestniczył marszałek Jarosław Stawiarski, fot. Łukasz Frączek

ZAPROSZENIE DO MUZEUM WSI LUBELSKIEJ

fot. Krzysztof Wasilczyk

BOGACTWO TRADYCJI LUBELSKIEJ WSI

Podporządkowany cyklowi rocznemu rytm życia lubelskiej wsi łączył pracę, codzienne gospodarcze zajęcia oraz czas świętowania z bogatymi, niepowtarzalnymi tradycjami i obrzędami. Zawierały w sobie bogatą symbolikę, związaną z naturą i religią. Do dziś obchodzone są niektóre z nich, jednak już w unowocześnionej formie. Prawdziwe zwyczaje, wspólną pracę i dziękczynienie za plony można jednak nadal poznać podczas wydarzeń i warsztatów organizowanych przez Muzeum Wsi Lubelskiej.

- Muzeum Wsi Lubelskiej to nie tylko miejsce, w którym gromadzimy zabytki oraz przedmioty związane z życiem dawnej wsi, dworu czy miasteczka. Staramy się przede wszystkim pokazywać, jak wyglądało życie naszych ojców – ich codzienna praca, zwyczaje, obrzędy i święta. Z tego też powodu przez cały rok organizujemy pokazy, warsztaty i wydarzenia, podczas których można zobaczyć i doświadczyć dawnej tradycji. Jesień to w muzealnym kalendarzu czas szczególny. Zgodnie z rytmem dawnego życia na wsi pokazujemy prace polowe i zwyczaje związane z zakończeniem żniw oraz dziękczynieniem za zebrane plony. Przed nami wydarzenia związane z andrzejkami i przygotowaniami do Bożego Narodzenia. 12 grudnia po raz drugi odbędzie się w naszym muzeum Przegląd Gry na Ligawie – wydarzenie niezwykłe związane piękną, dawną tradycją gry na tym instrumencie. Chcemy, aby Muzeum Wsi Lubelskiej było miejscem, do którego się wraca – nie po to tylko, żeby oglądać zabytkowe obiekty, ale również po to, żeby spotkać się z żywą tradycją – podkreśla dyrektor Muzeum Wsi Lubelskiej Bartłomiej Bałaban.

Poczęstunek dożynkowym chlebem, fot. Krzyszof Wasilczyk

DOŻYNKI WSPÓŁCZEŚNIE

Wywodzące się z tradycji dożynek wiejskich współczesne dożynki są okazją do prezentacji bogactwa polskiej kultury ludowej: tradycyjnych ludowych strojów, muzyki i tańca ludowego, wyrobów rękodzielniczych często z pokazami ich wytwarzania oraz regionalnej kuchni. Zachowały nie tylko tradycyjne obrzędy, ale także symbole wdzięczności i dziękczynienia za zebrane plony.

Dożynki rozpoczynają się uroczystym wejściem korowodu. Na jego czele niesione są symbole ciężkiej pracy rolników. Najważniejszy z nich, chleb z tegorocznej mąki, wnoszą starosta i starościna dożynek. Po nich plac uroczystości zapełnia się delegacjami w regionalnych strojach ludowych, niosącymi dożynkowe wieńce.

Układanie bukietów na święto MB Zielnej, fot. Krzysztof Wasilczyk

Zwyczaj ich wyplatania był ściśle związany z uroczystym zakończeniem żniw. Wieńce wykonywano z ostatnich zebranych kłosów – pszenicy, żyta, owsa lub mieszaniny zbóż – ozdabiano polnymi kwiatami, wstążkami, owocami i ziołami. Wykorzystane w wieńcach ziarna dodawano do worków z ziarnem na kolejny zasiew. W ten sposób zboże zataczało symboliczny krąg – w ziemi się narodziło i do ziemi wracało. Tradycyjny wieniec kształtem przypomina koronę, która symbolizuje zwieńczenie ciężkiej pracy rolników. Te nowoczesne to już nie tylko korony – wyplata się wieńce w kształcie orłów, kielichów, serc, monstrancji, pojawiają się również rozbudowane konstrukcje w kształcie wiejskiej zagrody, młyna, zaprzęgu. Na wieńcach można też znaleźć gałązki ziół, owoce czy przyprawy, które pełnią rolę nie tylko dekoracyjną, ale także praktyczną – zilustrować mają bogactwo plonów.
Ponieważ dożynki od wieków są przede wszystkim świętem związanym z podziękowaniem za plony i urodzaj, rozpoczynają się polową, dziękczynną mszą świętą. Na ołtarzu składane są: chleb, który starostowie dożynkowi wręczają gospodarzowi dożynek, przetwory, owoce i warzywa.
Chleb, jako symbol życia i obfitości plonów, zajmuje centralne miejsce podczas uroczystości. Po mszy odbywa się ceremonia krojenia chleba przez gospodarza święta oraz częstowanie nim uczestników – jest to wyjątkowy moment, który wyraża pomyślność i jedność zgromadzonej społeczności.

Korowód wieńcowy w drodze do dworu, fot. Krzysztof Wasilczyk

DOŻYNKI DWORSKIE

Coroczne wydarzenie odbywające się w Muzeum Wsi Lubelskiej, rozpoczyna dekorowanie wieńca dożynkowego w chałupie z Urzędowa. Wieniec w barwnym orszaku zostaje przeniesiony do muzealnego kościoła z Matczyna. Tradycyjnie podczas mszy świętej dziękczynnej w loży kolatorskiej zasiadają osoby wcielające się w rolę rodziny dziedzica, a wnętrze świątyni wypełniają żniwiarze z wieńcami dożynkowymi.
Po mszy barwny orszak udaje się do okazałego, osiemnastowiecznego dworu z Żyrzyna, gdzie odbywa się przekazanie dziedzicom wieńca i wianków dożynkowych. Obrzęd przedstawiany w muzeum był kultywowany w latach trzydziestych XX wieku w majątku Krychowskich na Sławinie – byłych właścicieli miejsca, na którego terenie znajduje się lubelski skansen oraz majątku Kiełczewskich w Guzówce.
Po inscenizacji uczestnicy dożynek zostają ugoszczeni w ogrodach dworskich zgodnie z dawnym obyczajem.

Procesja podczas święta MB Zielnej, fot. Piotr Michalski

ODPUST MATKI BOSKIEJ ZIELNEJ

Święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w polskiej tradycji ludowej znane było jako Święto Matki Boskiej Zielnej. Corocznie 15 sierpnia do kościołów przynoszono „ziele", czyli specjalnie robione na ten dzień bukiety, w których znajdowały się zboża, zioła, kwiaty, owoce i warzywa.
Święto było symbolicznym momentem zamykania czasu żniw.
Obecnie głównym punktem uroczystości jest msza święta z tradycyjną procesją wokół zabytkowego kościoła z Matczyna. W procesji wykorzystywane są historyczne, unikalne feretrony procesyjne, znajdujące się na wyposażeniu tej muzealnej świątyni. Podczas wydarzenia w Muzeum Wsi Lubelskiej prezentowane są dawne zwyczaje, rękodzieła, tradycje zielarskie i pszczelarskie. Goście mogą wziąć udział w różnorodnych warsztatach i pokazach (m.in. wykonanie równianki, zielnika, kwiatów z bibuły, lubelskich wycinanek czy pająków).

Sianokosy w lubelskim skansenie, fot. Krzysztof Wasilczyk

SIANOKOSY

Są jednym z pierwszych pokazów prac gospodarskich w ciągu roku (wcześniej w muzeum odbywa się wiosenna orka z użyciem konnego pługu). Sianokosy, organizowane na ogół w czerwcu, rozpoczynają się przy zagrodzie z Żukowa, gdzie muzealnicy prezentują tradycyjne narzędzia wykorzystywane podczas koszenia traw. W sektorze Powiśle odbywają się praktyczne pokazy dawnych prac polowych, a zwiedzający mogą obserwować tradycyjne koszenie kosą, po którym następuje budowa stogu do składowania siana. Praktyczne pokazy wzbogacane są zawsze opowieściami o dawnych zwyczajach i metodach pracy w gospodarstwie.

ŻNIWOWANIE

Gdy w pełni lipca przy wiatraku z Zygmuntowa widać już dojrzałe żyto, w skansenie rozpoczyna się żniwowanie. Wydarzenie prezentuje między innymi koszenie kosą, posiłek żniwiarzy, a także sprzęty wykorzystywane przy żniwowaniu sprzed czasu, gdy na polach pojawiły się kombajny.
Można również wysłuchać opowieści młynarza, a także wiejskiej gospodyni piekącej chleb oraz podpatrzeć tradycyjną młockę zboża z użyciem cepów.
Stojący przy żniwnych polach wiatrak – holender jest rówieśnikiem niepodległej Polski. Wybudowany w 1918 r. w Zygmuntowie k. Pilaszkowic, mógł zemleć w ciągu godziny nawet 300-400 kg zboża.

Żniwa przy wiatraku z Zygmuntowa, fot. Piotr Michalski

ŻNIWA LNIANE

Z początkiem września muzeum organizuje tzw. „Niedzielę z Lnem". Jej uczestnicy poznają kolejne etapy przetwarzania lnu. Żniwa lniane rozpoczynają się na poletku za chałupą z Tarnogóry w sektorze Wyżyna Lubelska. W roztoczańskiej części skansenu mają miejsce prezentacje ręcznej obróbki lnu, tj. międlenia, cierlenia i czesania włókna na szczotce. Można również zobaczyć z bliska przędzenie nici lnianych i tkanie płótna, dowiedzieć się, jak przebiegało bielenie i mierzenie płótna dawnymi miarami, a także odbyć szybki kurs kręcenia lnianego powrozu.

Zbieranie lnu, fot. Piotr Kasperski

Międlenie lnu, fot. Piotr Kasperski

Dożynki Dworskie w Muzeum Wsi Lubelskiej, fot. Krzysztof Wasilczyk

JESIENNĄ I ZIMOWĄ PORĄ

A gdy przyjdzie jesień, w skansenie można uczestniczyć w wykopkach kartoflanych, którym towarzyszy festyn kulinarny „Jesienne smaki" oraz w obieraczkach kapuścianych, odtwarzających dawne tradycje grupowego obierania i kiszenia kapusty, stanowiącej ważną część zimowych zapasów i codziennej diety mieszkańców wsi.
Późna jesień i zima to pora przestoju w polowych pracach. Muzeum proponuje w tym czasie inne wydarzenia, związane ze Świętem Niepodległości, Andrzejkami, czy dniem św. Mikołaja, przywołujące bogate tradycje patriotyczne, świąteczne, religijne.

TARGOWA PROMOCJA TURYSTYCZNA

Na nadodrzańskich Wałach Chrobrego w Szczecinie i na słynnym śródmiejskim deptaku ulicy Piotrkowskiej w Łodzi prezentowaliśmy turystyczne walory Lubelskiego. Oba wydarzenia należą do największych i najliczniej odwiedzanych plenerowych festynów i wystaw w Polsce.

– Od lat nasze województwo uczestniczy w targach w Warszawie, Poznaniu czy Katowicach ważnych dla turystycznej branży. Ostatnio zdecydowaliśmy się jednak na rozszerzenie naszej turystycznej promocji o wielkie wydarzenia w plenerze, które cieszą się wyjątkowo dużym zainteresowaniem wystawców i odwiedzających. To dobry krok, aby wielu tysiącom ludzi, w atrakcyjnym miejscu i w dobrej festynowej czy piknikowej atmosferze zaprezentować Lubelskie i wskazać jako ciekawy kierunek turystycznych podróży – uważa Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Regionalne stoisko na urodzinowym jarmarku w Łodzi, fot. archiwum UMWL

W SZCZECINIE I... W ŁODZI

PIKNIK NAD ODRĄ

Na Wałach Chrobrego, w najbardziej reprezentacyjnej przestrzeni Szczecina, w dniach 9-10 maja 2026 r. odbył się Piknik nad Odrą, czyli Festiwal Podróży i Czasu Wolnego. W wydarzeniu wzięło udział blisko 90 tys. gości.

Najważniejszą częścią festiwalu były Targi Turystyczne Market Tour, uznawane za największe plenerowe targi tej branży w Polsce. Partnerami były Województwo Dolnośląskie oraz Bułgaria. Wśród 160 wystawców były niemal wszystkie polskie regiony, w tym Lubelskie. Regionalne stoisko zorganizował Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego – Departament Promocji, Sportu i Turystyki przy współpracy z Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną oraz Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym i Lokalną Organizacją Turystyczną Metropolia Lublin.

Okazuje się, że mimo dużej odległości dzielącej Szczecin i Pomorze Zachodnie od Lubelskiego (ok. 800 km pociągiem i 750 km samochodem) nie brakuje tam zainteresowanych odwiedzaniem naszego regionu. Szczecinianie dobrze znają Zamość, Lublin, Kazimierz Dolny, Nałęczów i Roztocze. Co ciekawe, nasz region kojarzą m.in. z jabłkowym cydrem, piwem Perła i smacznym jedzeniem, w tym cebularzami (te regionalne wypieki były serwowane też na stoisku). Wielu odwiedzających pytało o oferty kilkudniowych pobytów i o obiekty noclegowe w atrakcyjnych miejscach. Duże wzięcie miały też konkursy z wiedzy o regionie, premiowane zestawami materiałów promocyjnych i voucherami naszych partnerów.

URODZINY ŁODZI

Nie mniejszym zainteresowaniem cieszyła się nasza regionalna promocja podczas jarmarku zorganizowanego w ramach 603 urodzin Miasta Łodzi. Plenerowa wystawa, zorganizowana przy centralnej ulicy Piotrkowskiej, towarzyszyła znanemu festiwalowi Łódź Summer Festival, który odbył się w dniach 24-26 lipca na Łódzkich Błoniach. Dzięki temu wśród tysięcy odwiedzających stoisko nie brakowało gości z całego kraju.

Spotkania i rozmowy przy Piotrkowskiej pokazały, że w naszym regionie najlepiej znane i rozpoznawalne są: Lublin, Zamość, Kazimierz Dolny, ale także szlaki rowerowe – Green Velo oraz Centralny Szlak Rowerowy Roztocza. Odwiedzający stoisko pytali o inne szlaki oraz o możliwości zwiedzania regionu kamperem. Mieszkańców Łodzi i aglomeracji interesowały również oferty agroturystyki, szczególnie kameralne obiekty, umożliwiające relaks i wypoczynek blisko natury. W promocji na regionalnym stoisku specjalistów z UMWL wsparli partnerzy z LROT, Muzeum Nadwiślańskiego oraz z Centrum Informacji Turystycznej i Historycznej w Zamościu.

Piknik nad Odrą 2026, fot. archiwum UMWL

ROWEROWE LUBELSKIE

Ponad 100 osób uczestniczyło w IV Lubelskim Samorządowym Forum Rowerowym w Zwierzyńcu, które odbyło się 22 września 2026 r., na zakończenie Europejskiego Tygodnia Mobilności. Organizatorem wydarzenia był Samorząd Województwa Lubelskiego w partnerstwie z Roztoczańskim Parkiem Narodowym.

fot. Michał Lenart

Województwo lubelskie odwiedza coraz więcej miłośników aktywnego wypoczynku, w szczególności rowerzystów. Chcąc wykorzystać potencjał regionu, który przyciąga malowniczymi krajobrazami, unikatową przyrodą oraz wieloma atrakcjami kulturowymi, Województwo Lubelskie skupia się przede wszystkim na rozbudowie infrastruktury oraz wytyczaniu kolejnych szlaków rowerowych.

ROWEROWE ROZTOCZE

Nieprzypadkowo forum zorganizowano na Roztoczu – są to tereny, na których realizowane są dwa projekty dofinansowane z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027: „Rowerowe Roztocze. Drogi pieszo-rowerowe w obszarach miejskich", Priorytet V Zrównoważona mobilność miejska, Działanie 5.1 Niskoemisyjny transport miejski oraz „Rowerowe Roztocze. Drogi pieszo-rowerowe w obszarach wiejskich", Priorytet VII Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych, Działanie 7.10 Turystyczne Lubelskie. W ramach obu projektów powstanie łącznie ok. 125 km nowych dróg rowerowych, w tym 21 km na obszarach miejskich i 104 km na obszarach wiejskich oraz 15 miejsc obsługi rowerzystów wyposażonych m.in. w: wiaty, stojaki, stacje napraw i ładowania rowerów elektrycznych.

Łączna wartość projektów „Rowerowe Roztocze" wynosi 263 mln zł, z czego 187,6 mln zł stanowi dofinansowanie z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, ponad 10 mln zł z budżetu państwa, a 65 mln zł z budżetów partnerów projektu. Inwestycje w miastach będą kosztowały ponad 58 mln zł, a na obszarach wiejskich blisko 205 mln zł. Planowany termin zakończenia prac to koniec 2028 roku. Założenia i skalę inwestycji w ramach projektów przedstawił Wojciech Żukowski – burmistrz Tomaszowa Lubelskiego oraz Przewodniczący Zarządu Roztoczańskiego Związku Powiatowo-Gminnego, lidera projektu „Rowerowe Roztocze", którego partnerami są miasta i gminy: Józefów, Lubycza Królewska, Szastarka, Frampol, Janów Lubelski, Kraśnik, Tomaszów Lubelski oraz powiaty: biłgorajski, janowski, kraśnicki, tomaszowski i zamojski, a także Województwo Lubelskie.

Forum miało ponad 100 uczestników, fot. Michał Lenart

BOGATY PROGRAM

W ramach forum prelegenci przybliżali uczestnikom konkretne tematy, które poszerzały wiedzę z zakresu rozwoju i przebudowy tras rowerowych w Lubelskiem. Spotkanie dało też możliwość wymiany doświadczeń i dobrych praktyk wśród pracowników jednostek samorządu terytorialnego odpowiedzialnych za rozwój turystyki i infrastruktury rowerowej.

Rafał Kamieniecki – p.o. Zastępcy Dyrektora Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki UMWL przedstawił działania prowadzone przez Samorząd Województwa w zakresie rozwoju turystyki rowerowej, w tym prace Zespołu ds. Opracowania Koncepcji Przebiegu Międzynarodowych, Krajowych i Regionalnych Tras Rowerowych w Województwie Lubelskim.

Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego Tadeusz Grabowski opowiedział o tradycjach turystyki rowerowej oraz o bieżących inwestycjach w ścieżki rowerowe na obszarze parku.

Uczestnicy forum mogli zapoznać się z działaniami Polskiej Organizacji Turystycznej i Narodowego Centrum Koordynacji EuroVelo na rzecz rozwoju turystyki rowerowej w Polsce. Informacje zaprezentowała Sylwia Skuta, główna specjalistka w Departamencie Wsparcia Produktu Turystycznego Polskiej Organizacji Turystycznej, koordynatorka Narodowego Centrum Koordynacji EuroVelo w Polsce, certyfikowana audytorka tras rowerowych EuroVelo.

Znany specjalista i konsultant ds. infrastruktury rowerowej w Polsce Tadeusz Kopta mówił o oczekiwaniach użytkowników i współczesnych standardach wymaganych od nowych i modernizowanych tras rowerowych. Jednym z najważniejszych wymogów są nawierzchnie asfaltowe, które powinny zastępować powszechne nadal kostki betonowe i szutry.

Część konferencyjną forum zakończyła bardzo atrakcyjna prelekcja Piotra Zabłudowskiego. Entuzjasta turystyki rowerowej, podróżnik i fotografik, opowiedział o wyczynie Augusta Zamoyskiego, wybitnego artysty rzeźbiarza i pasjonata sportu (urodzonego w Jabłoniu k. Parczewa), który w 1925 roku przejechał rowerem z Paryża do Zakopanego, pokonując trasę blisko 3000 km w ciągu 21 dni. Piotr Zabłudowski sto lat później odbył taką podróż śladem Zamoyskiego, a jego wyczyn opisał w książce „Nerw życia w stalowym muskule".

Forum towarzyszyła wystawa historycznych rowerów, przygotowana przez Lubelskie Towarzystwo Retrocyklistów. Pokazano 14 rowerów sprzed II wojny światowej oraz fotografie, medale, karty rowerowe i inne historyczne pamiątki.

Wydarzenie zakończył 13-kilometrowy przejazd rowerowy po Roztoczańskim Parku Narodowym – z Centrum Naukowego w Białym Słupie przez Zwierzyniec do Izby Leśnej we Floriance.

Początek przejazdu przy Centrum Naukowym RPN w Białym Słupie , fot. Michał Lenart

Uczestnicy forum przy Kościele na wodzie w Zwierzyńcu , fot. Michał Lenart

SZKOLENIA INSTRUKTORÓW TURYSTYKI ROWEROWEJ

Ponad 30 osób wzięło udział w szkoleniach zorganizowanych 5-6 września w Janowie Lubelskim i 19-20 września w Radzyniu Podlaskim. Dwudniowe spotkania umożliwiły zdobycie wiedzy teoretycznej, ale także nabycie praktycznych doświadczeń w zakresie kwalifikowanej turystyki rowerowej.

Szkolenia organizuje od 2019 roku Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego – Departament Promocji, Sportu i Turystyki. Kierowane są do osób, które będą w przyszłości organizować lub prowadzić wycieczki rowerowe, rajdy, wyprawy. Wśród uczestników są członkowie organizacji i stowarzyszeń, pracownicy szkół i placówek szkolno-wychowawczych, ośrodków sportowo-rekreacyjnych i innych instytucji zainteresowanych rozwijaniem turystyki aktywnej.

Szkolenia, prowadzone przez Marcina Kozioła z Fundacji Polska na Rowerze, miały dwie części – teoretyczną i praktyczną. Pierwszego dnia kursanci poznawali prawne i formalne aspekty organizacji i prowadzenia rajdów i innych imprez turystycznych oraz metody wyznaczania tras takich wypraw w oparciu o mapy, przewodniki, aplikacje i dostępne e-narzędzia. Drugiego dnia uczestnicy odbyli kilkugodzinną wyprawę rowerową, podczas której mogli w praktyce sprawdzić nabytą wiedzę , w tym zasady odpowiedzialnego i bezpiecznego kierowania grupą.

fot. Polska na Rowerze

VII LUBELSKIE SPOTKANIA Z PRZYRODĄ

fot. Andrzej Teleon

POŻEGNANIE POLESKICH ŻURAWI

W drugi wrześniowy weekend Poleski Park Narodowy odwiedzili miłośnicy przyrody z regionu i kraju, aby uczestniczyć, już po raz siódmy, w Lubelskich Spotkaniach z Przyrodą „Pożegnanie Żurawi". Przyrodnicy parku umożliwili wieczorne i poranne obserwacje tych majestatycznych ptaków na zlotowiskach, zaprosili też na spacer z przewodnikiem, wspólne ognisko oraz wiele innych wydarzeń w siedzibie PPN i w plenerze. „Pożegnaniu Żurawi" towarzyszył festyn rodzinny „Poleskie pożegnanie lata 2026" w Urszulinie.

Wydarzenie, które odbyło się 12 i 13 września 2026, zorganizowały: Poleski Park Narodowy, Gminny Ośrodek Kultury w Urszulinie, Muzeum Wsi Lubelskiej, a patronatem objął Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

ŻURAWIE PRZED ODLOTEM

W Poleskim Parku Narodowym zaobserwowano blisko 200 gatunków ptaków, w tym aż 150 lęgowych. Symbolem parku (widniejącym w jego godle) jest żuraw, znany z dalekich wędrówek na zimowiska w cieplejszych rejonach Europy i północnej Afryki. Przełom lata i jesieni jest czasem dużej aktywności tych migrujących ptaków, których duże skupiska można obserwować na poleskich rozlewiskach. Stąd pomysł umiejscowienia Lubelskich Spotkań z Przyrodą „Pożegnanie Żurawi" w Poleskim Parku Narodowym.

Jednym z najciekawszych punktów corocznego wydarzenia jest wieczorne i poranne liczenie ptaków na zlotowiskach. W tym roku obserwacje i rachunki prowadzono w różnych punktach popularnych ścieżek „Czahary" i „Perehod". W akcji uczestniczyło blisko 300 miłośników przyrody, którzy tylko w sobotni wieczór doliczyli się ponad 3600 żurawi. Potem spotkali się przy wspólnym ognisku, by podsumować swoje obserwacje i wrażenia. A specjaliści z Fundacji dla Przyrody opowiedzieli o projekcie „Wędrówki lubelskich żurawi".

Projekt, realizowany już od kilku lat, pozwala monitorować aktywność i trasy migracji wybranych ptaków, zaopatrzonych w niewielkie nadajniki GPS. Dzięki temu wiemy, że poleskie żurawie (o wdzięcznych imionach: Czahar, Polesia, Poleszuk, Bystry, Roskoszna) spędzają zimę m.in. w: krajach północnej Afryki (Libia, Tunezja, Algieria), Zachodniej Europy (Hiszpania, Francja), ale także znacznie bliżej Polski, bo na Węgrzech i w Rumunii.

Liczenie żurawi w Zastawiu na ścieżce Czahary, fot. PRD

Żurawie na polach w okolicach Kulczyna, fot. Jolanta Małyska

Z PASJĄ O PRZYRODZIE

W niedzielne przedpołudnie Poleski Park Narodowy zaprosił do swojej siedziby na blok prelekcji. Prowadzący z wielką pasją opowiadali i promowali naszą przyrodę. Wśród prelegentów byli: prezes Fundacji dla Przyrody Kamil Stepuch oraz prof. Grzegorz Grzywaczewski z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS, pełniący funkcję przewodniczącego Rady Poleskiego Parku Narodowego. O obserwacjach i dokumentowaniu obecności rzadkich gatunków opowiadali: Kazimierz Kloc, fotograf przyrody znany z profilu FotoPasja oraz Katarzyna Kiryk – konserwator obwodu ochronnego Kochanowskie w Poleskim Parku Narodowym, dokumentująca ślady wilków i rysi. Pracownicy PPN przygotowali dla dzieci i młodzieży w parkowym ogrodzie grę terenową „Tajemniczy świat żurawi".

Gośćmi Polskiego Radia Dzieciom byli przyrodnicy z Poleskiego Parku Narodowego, fot. PRD

RADIO DZIECIOM Z POLESIA

VII Lubelskie Spotkania z Przyrodą „Pożegnanie Żurawi" zagościły też na antenie Polskiego Radia Dzieciom. Ogólnopolski kanał radiowy i internetowy, dedykowany najmłodszym odbiorcom, prowadził niedzielny program na żywo z Urszulina. Gośćmi redaktor Marty Powałowskiej byli specjaliści ochrony przyrody i edukacji w Poleskim Parku Narodowym: dyrektor parku Grzegorz Łukaszuk, kierownik Ośrodka Hodowli Zwierząt Radosław Olszewski, konserwator obwodu ochronnego Wola Wereszczyńska Andrzej Barczak, specjalistka ds. edukacji i udostępniania PPN Sandra Pierepieńko. Radiowi reporterzy, w ramach audycji „Hej przygodo! Odkrywamy polskie parki narodowe", uczestniczyli też w spacerze po ścieżce przyrodniczej „Dąb Dominik", umożliwiającej poznanie różnych środowisk, m.in. grądu grabowo-dębowego, olsu kępowo-dolinkowego, boru bagiennego, torfowiska przejściowego i typowego dla Polesia akwenu, jakim jest silnie zamulone i porośnięte gęstym kożuchem roślin Jezioro Moszne. Takie miejsca są ostoją żółwi błotnych. Poleski Park Narodowy słynie z czynnej ochrony i jednej z największych w kraju populacji tych rzadkich gadów.

POŻEGNANIE LATA

Wydarzeniom w Poleskim Parku Narodowym towarzyszył niedzielny festyn „Poleskie pożegnanie lata". Park rekreacyjny w Urszulinie zapełnił się stoiskami organizatorów i partnerów wydarzenia, oferującymi mnóstwo atrakcji dla całych rodzin. Kilkunastu przyrodników i edukatorów z PPN prowadziło terenowe zajęcia pozwalające na lepsze poznanie przyrody Polesia. Goście festynu mogli podziwiać ją również na pięknych zdjęciach, nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie „Poleski Park Narodowy – odkrywamy naturę", wyeksponowanych na plenerowej wystawie. Muzeum Wsi Lubelskiej prezentowało dawne rzemiosło, rękodzieło i zabawy, w tym drewniane zabawki z odległych czasów pradziadków. Dzieci mogły je wziąć do rąk, sprawdzić, jak działają, i przekonać się, że dobra zabawa nie zawsze potrzebuje elektroniki. Była to przy okazji niezwykła lekcja historii – pokazująca, czym i w jaki sposób bawili się najmłodsi przed laty. Na muzealnym stoisku można było zobaczyć, jak powstają świece z węzy pszczelej, a także podglądać, jak tworzone są kwiaty z bibuły i spróbować własnoręcznie wykonać taką ozdobę. Papierowe kwiaty, podobnie jak okolicznościowe monety wybijane na stoisku, były szczególnie dla najmłodszych pożądaną pamiątką z festynu.

Najmłodsi uczestnicy wydarzenia chętnie korzystali też z inspirujących zajęć w kąciku małego artysty, przygotowanym przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Urszulinie. Przez całe niedzielne popołudnie i wieczór można było podziwiać występy muzyczne. Na festynowej scenie wystąpili m.in.: dziecięcy zespół FOLK-TON, Oliwier Redzik, grupa „Czar Polesia", Zespół „Seniorzy" oraz Chór Parafialny z Urszulina, Kapela „Swojacy", 10-letni perkusista Natan Drzewiecki, Zespół „AS" z Cycowa, „A La Duet - E. i P. Pętkowicz", „Cudawianki" z Dorohuska, „Bokoryna" z Żalina oraz „ToNasz Band" z Włodawy. Na najmłodszych i całe rodziny czekały również atrakcje poza sceną. Były dmuchańce, kolorowy festiwal holi, mały zwierzyniec z sympatycznymi alpakami, wirtualna strzelnica, pokazy rzeźbiarskie o tematyce żurawi, strefa gastronomiczna przygotowana przez koła gospodyń wiejskich, bogata w tradycyjne poleskie smaki, w tym konkursowe potrawy z wykorzystaniem żurawiny.

Na festynowej scenie prezentowały się miejscowe grupy dziecięce i młodzieżowe, fot. Piotr Michalski

fot. Michał Lenart

SZLAK ROWEROWY NATURY I HISTORII

Nowy produkt turystyki aktywnej, oparty na spójnej narracji historyczno-kulturowo-przyrodniczej, podniesie rozpoznawalność marki turystycznej Kraszczady i przyciągnie wielu nowych turystów nie tylko z regionu lubelskiego. Kraszczadzki Szlak Rowerowy Natury i Historii to projekt realizowany przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Celem jest stworzenie trasy o długości 104 km, która ukaże najciekawsze walory przyrodnicze, historyczne i kulturowe czterech gmin: Gorzków, Rudnik, Izbica i Krasnystaw. W trakcie wyprawy turyści będą mogli odwiedzić i poznać m.in.: przepiękne krajobrazowo doliny rzek Wieprz i Żółkiewka, głębokie lessowe wąwozy z rezerwatem „Wodny Dół", kompleksy leśne Niemienice i Namule, ale także liczne miejsca i obiekty zabytkowe, w tym zespoły pałacowe i dworsko-parkowe, młyny wodne, stare kościoły, kapliczki i nekropolie.

– Kraszczadzki Szlak Rowerowy Natury i Historii stanowi nowoczesny produkt turystyki aktywnej, odpowiadający współczesnym trendom rozwoju turystyki zrównoważonej. Dzięki swojej formule sprzyja aktywnemu poznawaniu regionu, wydłużeniu pobytu turystów oraz tworzeniu atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, wzmacniając potencjał turystyczny i konkurencyjność tej części naszego województwa – podkreśla Członek Zarządu Województwa Lubelskiego Marcin Szewczak.

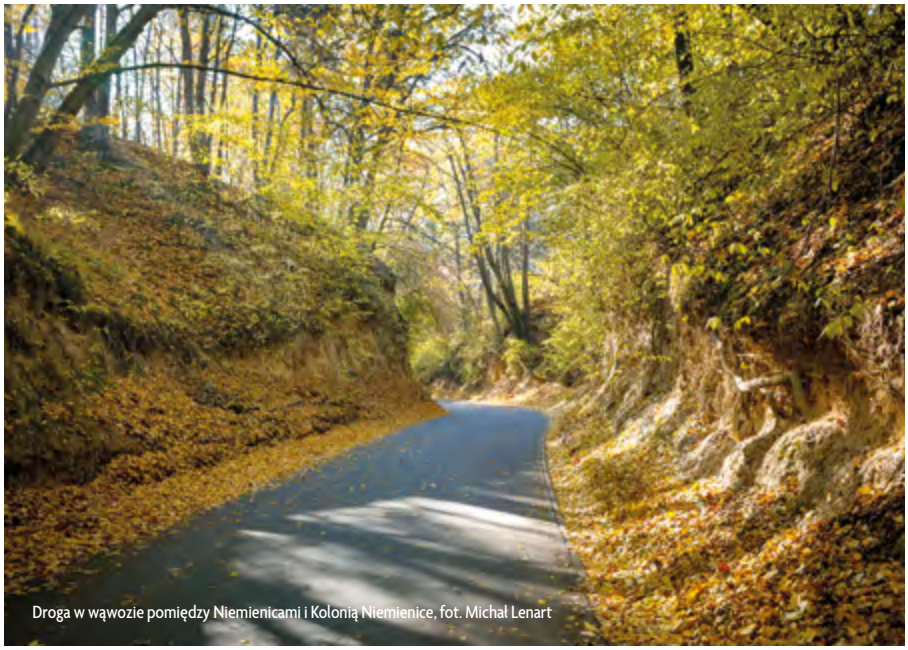
PRZEBIEG SZLAKU

Szlak, o łącznej długości ok. 104 km, będzie miał kształt dwóch pętli – północnej w obszarze gmin Gorzków i Krasnystaw oraz południowej w gminach Izbica i Rudnik.

Pętla północna w dwóch wariantach przejazdu – 33 lub 38 km – poprowadzi m.in. przez: Gorzków Osadę, Zamostek, Wiśniów, Wielkopole, Białkę ze Stadniną Koni, Las Namule z cmentarzyskiem kurhanowym z VII-X w., Niemienice i Kolonię Niemienice z lessowymi wąwozami i rezerwatem „Wodny Dół", Olesin, Bobrowe i Felicjan, a w dłuższym wariancie dodatkowo przez: Majdan Krzywski, Orchowiec, Bogusław, Baranicę.

Pętla południowa w dwóch wariantach przejazdu – 42 lub 51 km – poprowadzi m.in. przez: Tarnogórę, Ostrzyce, Tarnogórę Kolonię, Bobliwo, Potasznię, Suche Lipie, Rudnik, Mościska, Płonkę, Maszów, Wirkowice, a w dłuższym wariancie przewidziano jeszcze dodatkowy przejazd na północ z Ostrzycy do Bobliwa przez Romanów i Piaski Szlacheckie. Ta ostatnia miejscowość ma szczególne znaczenie dla promocji szlaku i marki Kraszczady. Jest to miejsce urodzenia Antoniego Patka – uczestnika Powstania Listopadowego i twórcy jednej z najbardziej prestiżowych marek zegarmistrzowskich świata. Rok 2027, w którym zaplanowano oficjalne otwarcie nowego szlaku, został ustanowiony Rokiem Antoniego Patka.

Ważnym atutem Kraszczadzkiego Szlaku Rowerowego Natury i Historii jest jego powiązanie z regionalnym i ponadregionalnym systemem tras rowerowych. Szlak

Droga w wąwozie pomiędzy Niemienicami i Kolonią Niemienice, fot. Michał Lenart

będzie się łączył ze Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo, szlakiem Greenways Dziedzictwo Wschodu oraz planowanym regionalnym szlakiem Velo Wieprz. Szczególne znaczenie ma połączenie ze szlakiem Green Velo na blisko dziesięciokilometrowym odcinku, w okolicach Tarnogóry, Ostrzycy i Romanowa.
Integracja z uznanymi trasami rowerowymi zwiększy dostępność komunikacyjną szlaku, pozwoli na jego włączenie do sieci turystyki rowerowej o ponadlokalnym znaczeniu oraz stworzy możliwość budowania dłuższych, wielodniowych ofert pobytowych, wzmacniając jednocześnie rozpoznawalność marki turystycznej Kraszczady.

Młyn nad Wieprzem w Tarnogórze, fot. Michał Lenart

ZAKRES PRAC

Szlak powstaje dzięki dofinansowaniu z Ministerstwa Sportu i Turystyki w wysokości blisko 348 tys. zł, przyznanemu w ramach programu „Polskie Szlaki Turystyczne". Obecnie trwają prace nad jego szczegółowym przebiegiem, przygotowaniem infrastruktury oraz materiałów dla turystów.
Założenia i harmonogram prac, które mają się zakończyć jeszcze w tym roku, omówiono na początku lipca w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Nadleśnictwa Krasnystaw, Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych oraz samorządów gmin Izbica, Krasnystaw, Gorzków i Rudnik, przez tereny których będą przebiegać planowane trasy.
Zakres prac obejmuje: wytyczenie i profesjonalne oznakowanie szlaku; budowę infrastruktury dla rowerzystów, w tym sześciu miejsc odpoczynku; przygotowanie cyfrowej wersji szlaku; stworzenie aplikacji mobilnej; promocję całego obszaru jako jednej atrakcyjnej destynacji turystycznej.

Nowy szlak zachęci do aktywnego wypoczynku, ułatwi odkrywanie lokalnych atrakcji i pozwoli lepiej poznać historię oraz przyrodę regionu. Dzięki aplikacji turyści otrzymają dostęp do interaktywnej mapy, nawigacji terenowej i materiałów edukacyjnych.

Kraszczadzki Szlak Rowerowy Natury i Historii ma zostać otwarty w pierwszej połowie 2027 r. Ważnym elementem popularyzacji i promocji szlaku będą rajdy, festyny i inne wydarzenia organizowane przez partnerów tego projektu.

Członek ZWL Marcin Szewczak zaprezentował przebieg szlaku podczas lipcowego spotkania w UMWL, fot. archiwum UMWL

Stajnia w Stadninie Koni w Białce, fot. Michał Lenart

Kapliczka w Rudniku, fot. Michał Lenart

Nowy szlak w liczbach

104 km w obszarze 4 gmin; 2 pętle tematyczne i 4 warianty przejazdu; 6 miejsc odpoczynku dla rowerzystów. Aplikacja mobilna z nawigacją, mapą, śladami GPX i audioprzewodnikiem, spełniająca standard WCAG 2.1.

Spływ kajakowy w Łęczyńskim Przełomie Wieprza, fot. LROT

WAKACJE Z LUBELSKIMI PARKAMI KRAJOBRAZOWYMI

PRZYRODA JAKO WIELKA PRZYGODA

Rajdy piesze i rowerowe, spływ kajakowy, rodzinna gra terenowa oraz spotkania z przyrodnikami – tak wyglądała kolejna edycja akcji „Wakacje z Parkami", zorganizowanej przez Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych. W kolejne wakacyjne weekendy mieszkańcy województwa lubelskiego mieli okazję odkrywać najpiękniejsze zakątki parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, poznawać ich walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe pod okiem edukatorów - przewodników ZLPK.

Program obejmował wydarzenia organizowane w różnych częściach województwa, a każde z nich zostało przygotowane tak, aby pokazać to, co dla danego miejsca jest najbardziej charakterystyczne – wyjątkowe krajobrazy, cenne gatunki roślin i zwierząt oraz lokalne tradycje i dziedzictwo kulturowe.
Nie były to przypadkowe wycieczki. Każde wydarzenie miało swój motyw przewodni i opowiadało własną historię o przyrodzie Lubelszczyzny. Dzięki temu rajd, spływ czy gra terenowa pozwalały spojrzeć na dany park krajobrazowy z nieco innej perspektywy i odkryć jego wyjątkowy charakter.

PIESZO NAJBLIŻEJ NATURY

Miłośnicy pieszych wędrówek mogli odkrywać uroki Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego, przemierzając cenne obszary doliny środkowego Wieprza. Trasa prowadziła przez bory sosnowe, nadrzeczne łęgi i rozległe łąki. Podczas wędrówki można było obserwować naturalnie meandrujący Wieprz, starorzecza, ujście Mogielnicy oraz stanowiska roślinności kserotermicznej.
Bardzo interesująca była wizyta w Dworze Lachertów w Ciechankach, w którym działa Centrum Pracy Twórczej. Pięknie odnowiony modernistyczny obiekt z okresu dwudziestolecia międzywojennego XX w. otacza park z zachowanym starodrzewem, m.in. kasztanowcami i lipami oraz pomnikowym, dwustuletnim jesionem. Dodatkową atrakcją było spotkanie z pasącym się bydłem szkockim rasy Highland.

Kolejnym wydarzeniem dla miłośników pieszych wędrówek był edukacyjny rajd „Tropem chomika europejskiego" w Szczebrzeszyńskim Parku Krajobrazowym. Wędrowcy poznawali siedliska jednego z najbardziej zagrożonych gatunków ssaków w Polsce (ogłoszonego Gatunkiem Roku 2026 Lubelskich Parków Krajobrazowych), wysłuchali opowieści o jego biologii i zagrożeniach, uczestniczyli też w krótkich warsztatach terenowych poświęconych rozpoznawaniu roślin. Była to doskonała okazja, aby przekonać się, że skuteczna ochrona przyrody zaczyna się od jej poznania i zrozumienia.

ROWEREM PO REGIONIE

Turystyka rowerowa to jedna z najchętniej wybieranych aktywności na świeżym powietrzu. Rower pozwala pokonać większy dystans niż piesza wędrówka, a jednocześnie zachować bliski kontakt z otaczającym krajobrazem.
W Sobiborskim Parku Krajobrazowym odbył się rajd „Śladami Sobiborskich Żółwi", którego trasa prowadziła przez Rezerwat Żółwia Błotnego nad jeziorem Perespa, ale także do Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze, Trójstyku Granic nad Bugiem oraz do Sanktuarium w Orchówku. Było to wyjątkowe

Rajd pieszy w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym, fot. Michał Zieliński

połączenie walorów przyrodniczych z historią i dziedzictwem kulturowym regionu. Wyprawa pokazała, że poznawanie przyrody często prowadzi również do odkrywania historii miejsc i ludzi, którzy je tworzyli.
Rowerzyści przemierzali również malownicze tereny Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego, poznając krajobrazy Roztocza oraz siedliska chomika europejskiego. Przyrodnicy z parku, na co dzień zaangażowani w ochronę chomików, opowiadali, dlaczego ten gatunek należy dziś do najbardziej zagrożonych i jak ważną rolę w jego przetrwaniu odgrywa zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Wspólna wyprawa zakończyła się ogniskiem i wręczeniem pamiątkowych medali.
Zupełnie inny charakter miał rajd rowerowy po Parku Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu". Trasa prowadziła przez malownicze okolice Janowa Podlaskiego i dolinę Bugu – jednej z ostatnich dużych, naturalnych rzek Europy. Uczestnicy rajdu pokonali m.in. ścieżkę przyrodniczą, podziwiając rozległe panoramy doliny rzecznej.
Szczególnym wydarzeniem był rajd rowerowy po terenach projektowanego Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Rowerzyści mogli odkrywać miejsca, które w przyszłości mają dołączyć do sieci obszarów chronionych województwa lubelskiego. Trasa prowadziła przez malownicze krajobrazy wzgórz i wąwozów, pokazując, że tereny te zasługują na uwagę miłośników przyrody i turystyki rowerowej.

Rajd rowerowy „Tropem chomika europejskiego", fot. Małgorzata Bielecka

WIEPRZ Z PERSPEKTYWY KAJAKA

Program „Wakacji z Parkami" obejmował również spływ kajakowy rzeką Wieprz przez Nadwieprzański Park Krajobrazowy. Malownicza trasa pozwoliła spojrzeć na rzeczną dolinę z zupełnie innej perspektywy. Z poziomu kajaka można było podziwiać naturalny charakter rzeki, nadrzeczne zadrzewienia i lasy, rozległe łąki i strome zbocza „Łęczyńskiego Przełomu Wieprza". Spokojny nurt sprzyjał obserwacji przyrody i pozwolił na dłuższą chwilę wytchnienia i oderwania się od codziennego pośpiechu. Spływ udowodnił, że kajakarstwo może być jedną z najciekawszych form poznawania rzecznych (a mamy ich kilka w regionie) parków krajobrazowych – szczególnie w tak upalne, jak tegoroczne, lato. Kajakarstwo łączy bowiem aktywny wypoczynek z możliwością obserwowania przyrody z perspektywy niedostępnej dla pieszych czy rowerzystów, a jednocześnie uczy szacunku do rzek i ich naturalnego otoczenia.

W OSTOI KONIA BIŁGORAJSKIEGO

„Wakacje z Parkami" były również propozycją dla całych rodzin. Podczas Dnia Otwartego Ostoi Konia Biłgorajskiego w Parku

Stado koni biłgorajskich w Szklarni, fot. Michał Lenart

Krajobrazowym „Lasy Janowskie" przygotowano terenową grę edukacyjną. Dzieci i dorośli rozpoznawali tropy zwierząt, gatunki drzew i roślin, rozwiązywali przyrodnicze zagadki, a przede wszystkim mogli z bliska poznać konie biłgorajskie – jedną z najcenniejszych rodzimych ras koni.
Nie zabrakło konkursów, wspólnych rozmów, odpoczynku na łonie natury i integracji przy ognisku w pięknych plenerach dawnej osady leśnej Szklarnia, będącej dziś siedzibą Ostoi Konia Biłgorajskiego i znanym letniskiem. Dla najmłodszych była to okazja do odkrywania tajemnic lasu poprzez zabawę, a dla dorosłych przypomnienie, że kontakt z przyrodą może być najlepszym sposobem na wspólne spędzanie czasu z rodziną.

„Wakacje z Parkami" w Ostoi Konia Biłgorajskiego w Szklarni, fot. archiwum ZLPK

KAŻDY PARK TO INNA HISTORIA

Choć wszystkie wydarzenia miały charakter turystyczny, każde opowiadało inną historię. W Sobiborskim Parku Krajobrazowym bohaterem był żółw błotny – jeden z najrzadszych gadów w Polsce.
W Szczebrzeszyńskim Parku Krajobrazowym uwagę poświęciliśmy chomikowi europejskiemu i krajobrazowi rolniczemu Roztocza.
Nadwieprzański Park Krajobrazowy zachwycał, zarówno piechurów, jak i kajakarzy, doliną Wieprza i bogactwem nadrzecznych siedlisk.
Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie" przybliżył historię i znaczenie hodowli konia biłgorajskiego.
Z kolei Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu" pokazał, że wschodnia, przygraniczna część województwa skrywa krajobrazy, które zachwycają swoją naturalnością i spokojem.

Rowerowa włóczęga po projektowanym Kraszczadzkim Obszarze Chronionego Krajobrazu uświadomiła uczestnikom, że ochrona przyrody to nie jest zamknięty i kompletny rozdział, lecz proces, który nieustannie się rozwija, obejmując kolejne cenne przyrodniczo i krajobrazowo obszary naszego regionu.

Michał Zieliński
ZLPK O/ Lubartów

Dziękujemy i zapraszamy ponownie

Choć wakacyjna edycja turystycznych wydarzeń już za nami, to jednak nie koniec naszych wspólnych wypraw. Jeszcze tej jesieni Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych zaprosi na kolejne rajdy, spacery, wycieczki rowerowe, spływy kajakowe i wydarzenia edukacyjne organizowane na terenie parków oraz obszarów chronionego krajobrazu. Szczegółowe informacje o planowanych wydarzeniach będą publikowane na stronie internetowej Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych – www.parki.lubelskie.pl – oraz na naszym profilu na Facebooku.
Zapraszamy również wszystkich turystów indywidualnych do odwiedzania parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu przez cały rok. Szlaki piesze, trasy rowerowe, ścieżki przyrodnicze, rzeki i punkty widokowe czekają na odwiedzających o każdej porze roku. Warto, bo zmieniające się pory pozwalają spojrzeć na te same miejsca z zupełnie innej perspektywy.

Do zobaczenia na szlakach!

Barwy jesieni na roztoczańskich polach, fot. Andrzej Borowiec

MAGICZNA JESIEŃ NA ROZTOCZU

SPACER W WĄWOZACH PIEKIEŁKA

Kiedy letni zgiełk cichnie, a poranki zaczynają pachnieć rześką mgłą, Roztocze przechodzi spektakularną metamorfozę. Zielone dotąd korony drzew ustępują miejsca głębokiej czerwieni, miedzi i płonącemu złotu. Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych zaprasza na wyjątkowe, jesienne wędrówki ścieżkami dydaktycznymi, polecając szczególnie okolice Szczebrzeszyna z labiryntem zalesionych wąwozów, zwanych „Piekiełkiem".

BUKOWY TEATR BARW

W jesiennym krajobrazie Roztocza szczególnie mocno wyróżniają się buczyny, charakterystyczne dla siedlisk leśnych trzech parków krajobrazowych: Szczebrzeszyńskiego, Krasnobrodzkiego i Południoworoztoczańskiego. To właśnie te lasy, porastające wzgórza i krawędzie głębokich wąwozów, tworzą krajobraz, który co roku przyciąga fotografów i miłośników natury z całego kraju. Liście buków, zanim opadną na ziemię, mienią się pełną paletą ciepłych barw – od jaskrawej żółci, przez intensywny pomarańcz, aż po głęboki mahoń.

Wybór buka zwyczajnego (Fagus sylvatica) na Gatunek Roku 2025 przez Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych to zasłużony ukłon w stronę króla tutejszych kniei, który jesienią urządza na Roztoczu barwny spektakl. Spacer w takim otoczeniu, przy akompaniamencie kojącego szelestu pod stopami, to najlepszy sposób na ucieczkę od codziennego stresu i jesiennej chandry.

TAJEMNICE „PIEKIEŁKA"

Planując jesienną wyprawę, nie sposób pominąć jednej z najbardziej intrygujących tras regionu – ścieżki dydaktycznej „Piekiełko", biorącej swój początek w Szczebrzeszynie. Szlak ten tworzy zamkniętą pętlę o długości około ośmiu kilometrów, której spokojne przejście zajmuje od 2 do 2,5 godz. Choć nazwa brzmi groźnie, jesienią to miejsce zamienia się w prawdziwy, mistyczny ogród. Szlak ten prowadzi przez głębokie, imponujące wąwozy lessowe, nad którymi korony drzew niemal stykają się ze sobą, tworząc naturalne, złocisto-miedziane sklepienie.

Fenomenem „Piekiełka" są też zimozielone dywany skrzypu zimowego. Te unikalne rośliny gęsto porastają dno wąwozu, przez co dolina pozostaje soczyście zielona przez cały rok, a jesienią niesamowicie kontrastuje z rdzawymi liśćmi opadającymi z góry.

To idealna trasa zarówno na rodzinny, niedzielny spacer, jak i na dłuższą, samotną wędrówkę z aparatem w ręku. Ścieżka, oznaczona kolorem żółtym, zlokalizowana jest pomiędzy Szczebrzeszynem a Kolonią Kawęczyn, w obszarze największego zagęszczenia sieci lessowych wąwozów, dochodzącego nawet do 9 km/ km² (niewiele mniejszego niż rekordowego w Kazimierskim Parku Krajobrazowym). Co więcej, szczebrzeszyńskie wąwozy w obszarze „Piekiełka" mają nawet do trzech kilometrów długości. Na trasie, pokrywającej się w części ze ścieżką „Wąwozy lessowe" pieszym szlakiem „Partyzanckim" oraz czarną trasą nordic walking, znajdują się m.in. wspomniana dolina skrzypu, obok której stoi wiata dla turystów, a także jary „Widłak", „Uszczany Dół", „Grabowiec" i „Dąbrowa".

Jesień w parkach krajobrazowych ma zupełnie inną dynamikę niż lato. Ruch na szlakach jest mniejszy, co sprzyja wyciszeniu i zwiększa szanse na spotkanie dzikich mieszkańców lasu. Ponadto brak letnich upałów sprawia, że pokonywanie bardziej stromych podejść staje się czystą przyjemnością.

Patrycja Olender
Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych

Wąwozy „Piekiełka" w jesiennej odsłonie, fot. Małgorzata Grabek

fot. archiwum UMWL

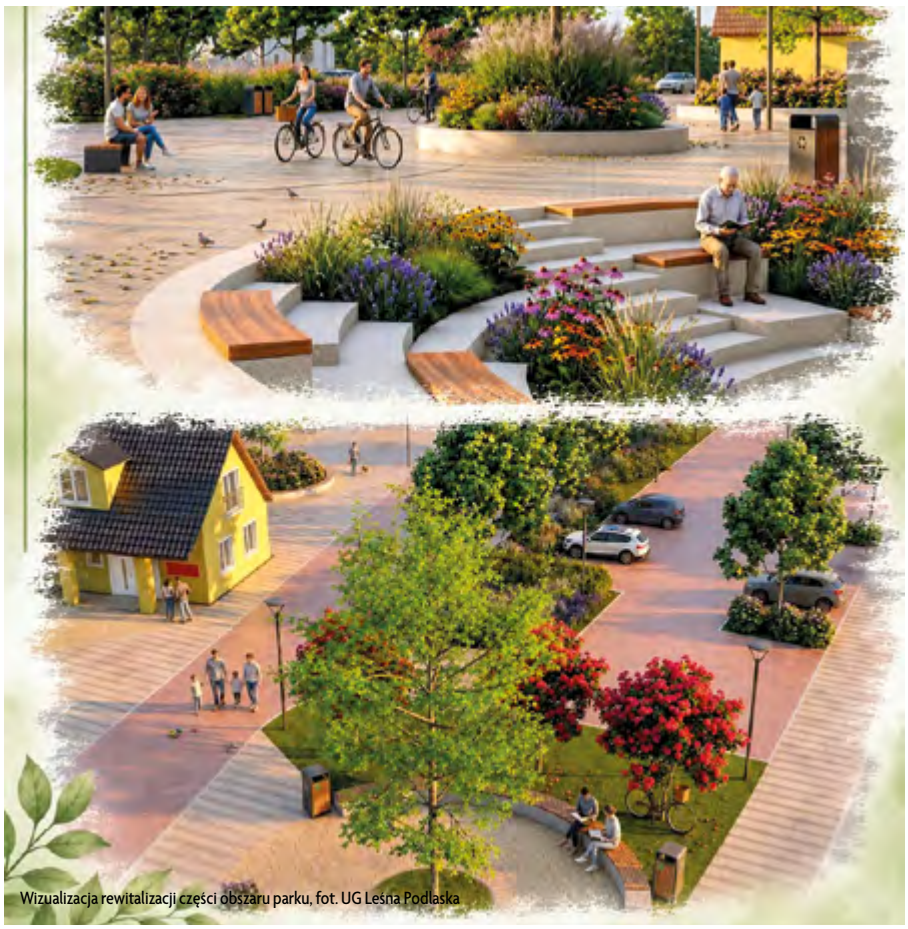
NIE TYLKO DUCHOWY ODPOCZYNEK

Ponad 12 mln zł dofinansowania otrzymała gmina Leśna Podlaska na realizację projektu pn. „Wzmocnienie potencjału turystycznego Gminy Leśna Podlaska poprzez utworzenie Parku wiejskiego z parkingiem". Całkowita wartość przedsięwzięcia przekracza 15 mln zł. W ramach inwestycji zaplanowano stworzenie funkcjonalnego obszaru turystycznego, sąsiadującego z Sanktuarium Matki Bożej Leśniańskiej i klasztorem Paulinów.

Projekt zaprezentowano 28 czerwca 2026 r. w Leśnej Podlaskiej. Uroczyste spotkanie rozpoczęła msza św. w leśniańskim sanktuarium, z licznym udziałem samorządowców i mieszkańców. Województwo Lubelskie reprezentowali: marszałek Jarosław Stawiarski, dyrektor Departamentu Zarządzania Funduszami Regionalnymi UMWL Anna Brzyska i kierownik filii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Białej Podlaskiej Dariusz Litwiniuk. Marszałek Stawiarski przekazał symboliczny czek z umową wójtowi Pawłowi Kazimierskiemu.

- W Leśnej Podlaskiej powstanie wyjątkowy produkt na turystycznej mapie województwa lubelskiego wyróżniający się swoją oryginalnością i kompleksowym podejściem do rozwoju turystyki weekendowej, opartej o walory naturalne i historyczne regionu. Mieszkańcy oraz turyści będą mogli skorzystać z nowoczesnej infrastruktury, pojawi się oświetlenie i monitoring, ścieżki do spacerów czy rowerowych przejażdżek, a także bezpieczny parking. Całość zostanie połączona z istniejącymi stawami oraz przestrzenią wokół sanktuarium, tworząc spójną strefę wypoczynku dla mieszkańców i odwiedzających – mówił marszałek Jarosław Stawiarski.

Z informacji gospodarzy gminy i sanktuarium wynika, że rocznie Leśną Podlaską odwiedza nawet 200 tysięcy pielgrzymów i turystów.

Wizualizacja rewitalizacji części obszaru parku, fot. UG Leśna Podlaska

REWITALIZACJA PARKU

Historyczny park w Leśnej Podlaskiej znajduje się za zespołem zabudowań Sanktuarium Matki Bożej Leśniańskiej. Park o powierzchni 3,5 ha został założony na przełomie XIX i XX w. Teren ten był szczególnie popularny w dwudziestoleciu międzywojennym ze względu na piękny drzewostan, w tym spacerowe aleje grabowe, jesionowe i topolowe. Do dziś zachował się ponad stuletni starodrzew oraz pomnikowa olsza czarna, mająca co najmniej 300 lat. Park był miejscem licznych wydarzeń kulturalnych, wystawiano tu sztuki teatralne czy organizowano spotkania recytatorskie. W 2021 r. został wpisany do Rejestru Zabytków Województwa Lubelskiego.

W ramach dofinansowania ze środków programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, działanie 11.5 „Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie" zaplanowano również wykonanie parkingu przy parku wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, monitoring) oraz opracowanie aplikacji mobilnej z kodami QR umieszczonymi na tworzonej infrastrukturze.

SANKTUARIUM LEŚNIAŃSKIE

Na odwiedzane corocznie przez około 200 tysięcy pielgrzymów sanktuarium maryjne składa się obecnie barokowa bazylika z zespołem klasztornym. Wznieśli go ojcowie Paulini po przybyciu do Leśnej w 1727 roku. Po 1875 roku kościół został przejęty przez prawosławnych i przebudowany na cerkiew. W latach 1889–1915 funkcjonował tu żeński klasztor prawosławny. Wówczas wzniesiono nowe budynki klasztorne: szkołę, dwa internaty, tzw. szkołę ćwiczeń, kuźnię.

W 1919 roku Paulini powrócili do Leśnej Podlaskiej, a część dawnych zabudowań klasztornych przeznaczono na cele edukacyjne. Wydarzeniem, które przypieczętowało wyjątkowość tego miejsca, było ukoronowanie wizerunku koronami papieskimi 18 sierpnia 1963 r. przez prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego. W Leśnej Podlaskiej gościł w roku 1970 także kardynał Karol Wojtyła (szerzej o historii sanktuarium i objawień pisaliśmy na łamach „Lubelskie.pl" nr 04 (18) // 2023).

TRWAJĄCE I ZAKOŃCZONE INWESTYCJE

W 2025 r. zakończono prace remontowe i konserwatorskie przy elewacjach klasztoru, kaplicy klasztornej i Domu Pielgrzyma.

Sanktuarium Matki Bożej Leśniańskiej, fot. oo Paulini Leśna Podlaska

Zakres prac obejmował m.in. osuszenie dolnych partii muru, odtworzenie skutych tynków, konserwację i rekonstrukcję detalu architektonicznego oraz przebudowę schodów zewnętrznych. Ponadto wymieniono okna piwniczne, rynny, rury spustowe i obróbki blacharskie. Wykonane prace objęte były dofinansowaniem z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w ramach projektu pn. „Renowacja zabytkowego Klasztoru Ojców Paulinów w Leśnej Podlaskiej" o łącznej wartości blisko 1,6 mln zł i dofinansowaniu nieco ponad 1,5 mln zł.

Rewitalizacji poddano również stawy położone w sąsiedztwie sanktuarium. W miejscu dawnych zbiorników powstały dwa duże stawy retencyjne otoczone ścieżką spacerową.

W uznaniu troski o dziedzictwo historyczne miejsca tak ważnego dla regionu marszałek Jarosław Stawiarski wręczył przeorowi klasztoru i proboszczowi leśniańskiej parafii o. Łukaszowi Fladerowi Medal 550-lecia Województwa Lubelskiego, a senator Grzegorz Bierecki przekazał Medal Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

SZLAK PAULINÓW

Międzynarodowy projekt Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Kulturowego Paulinów w ostatnich latach został uzupełniony o dwa punkty z województwa lubelskiego: zespół zabudowań kościelno-klasztornych Parafii pw. Świętego Ludwika i Klasztoru Paulinów we Włodawie oraz Klasztor Zakonu Paulinów w Leśnej Podlaskiej wraz z Sanktuarium Matki Bożej Leśniańskiej.

Powstanie szlaku jest odpowiedzią na aktualne trendy turystyczne, w których istotną rolę odgrywa turystyka oferująca możliwości przeżyć duchowych, oparta o aktywności plenerowe, realizowane poza utartymi szlakami, często z wykorzystaniem szlaków kulturowych. Trasa główna szlaku prowadzi z Krakowa na Jasną Górę w Częstochowie. Swoim zasięgiem docelowo ma obejmować kraje takie jak: Słowacja, Węgry, Rumunia, Chorwacja, Niemcy, Włochy.

O dofinansowanie z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, działanie 11.5 „Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie" mogli ubiegać się wnioskodawcy, których projekty zostały zidentyfikowane w strategii terytorialnej, będącej podstawą realizacji Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT). Jest to instrument rozwoju dedykowany gminom zaliczonym do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 na terenie województwa lubelskiego wskazano 140 gmin oraz 11 miast średnich tracących swoje funkcje. Do wykazu pozytywnie zaopiniowanych strategii terytorialnych wpisano 7 partnerstw. Jednym z nich jest partnerstwo pn. Aktywne Pogranicze, do którego należy Gmina Leśna Podlaska. Dotychczas w ramach Działania 11.5 zawarto 8 umów o dofinansowanie o wartości prawie 141 mln zł, z czego ponad 117 mln zł to wkład UE. Liderami tych projektów partnerskich są m.in. Gmina Krasnobród, Gmina Piszczac, Gmina Jabłoń, Gmina Bychawa czy właśnie Gmina Leśna Podlaska.

Las na Polesiu Lubelskim, fot. Wojciech Grabowski

JESIEŃ W LUBELSKICH PARKACH KRAJOBRAZOWYCH

ROZSMAKOWANI W OWOCACH LASU

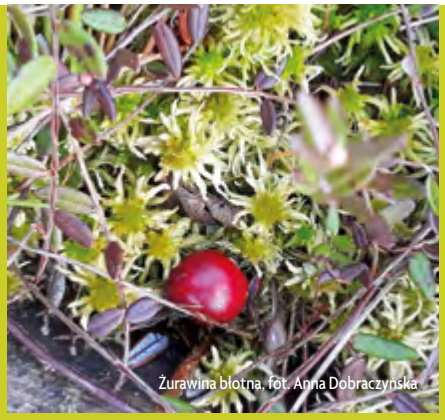
O tej porze roku krajobraz Lubelszczyzny pachnie i niezwykle smakuje. Jego najcenniejszymi skarbami są owoce – dojrzewające w słońcu, czerpiące siłę z ziemi i zamykające w sobie rytm kolejnych pór roku. Gdy słońce powoli skłania się ku jesieni, sady i plantacje Powiśla oraz Roztocza zamieniają się w żywe płótna, nasycone purpurą, złotem i głębokim fioletem.

Pejzaż Lubelszczyzny wydaje się wymykać z wszelkich schematów. Jest to bowiem złożona mozaika różnorodnych form krajobrazów. Z jednej strony rozpościerają się rozległe, ospałe i płaskie niziny z licznymi jeziorami i torfowiskami, nad którymi (to druga strona krajobrazowej mozaiki) królują dumne pagóry wyżyn poprzecinane labiryntem wąwozów i rzecznych dolin. Przenikając się nawzajem, tworzą one żywe, nieustannie zmieniające się i tętniące życiem płótno. Wszystko to spina w jedną całość malownicza wstęga rzeki Wieprz (w całości swego biegu, od źródeł do ujścia, położonej w województwie lubelskim).

Jesienią lubelskie lasy obfitują w bogactwo dzikich owoców. Wykorzystywane w regionalnej kuchni, od lat nadają się idealnie na domowe przetwory, soki, syropy, tradycyjne nalewki, stanowiąc też cenny dodatek do wielu potraw. Jednak największym sekretem, o którym niejednokrotnie wiedzą jedynie lokalni mieszkańcy, są miejsca do znalezienia tych najlepszych, owocowych skarbów. Wśród nich prym wiodą: borówka brusznica, żurawina błotna, jeżyny, dzika róża, głóg, czarny bez oraz śliwa tarnina.

Borówka brusznica, fot. Henryk Marciniuk

Żurawina błotna, fot. Anna Dobraczyńska

Jeżyna fałdowana, fot. Henryk Marciniuk

DZIKIE OWOCE LASU

Gdzie szukać leśnych skarbów w okolicach Lublina? Na szczęście siedliska leśne województwa lubelskiego sprzyjają wzrostowi konkretnych gatunków roślin. Poniżej podajemy najczęstsze miejsca występowania, ale warto pamiętać, że odkrywanie nowych terenów ich zbioru jest także nie lada gratką dla leśnych zbieraczy.

W Lasach Janowskich i Puszczy Solskiej z pewnością odnajdziemy borówkę brusznicę, żurawinę błotną, jeżyny, w szczególności w sosnowych borach, na terenach podmokłych czy torfowiskach. Lasy Sobiborskie i Włodawskie to bogactwo żurawiny błotnej i borówki brusznicy.

Do Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego warto się udać po jeżyny, głóg, dziką różę oraz czarny bez. Zróżnicowane drzewostany liściaste i mieszane Lasów Strzeleckich i Chełmskich skrywają tarninę, głóg, dziką różę i jeżyny.

CZAS NA GRZYBY!

Nie zapominajmy również, że lubelskie lasy to skarbnica wielu gatunków grzybów jadalnych, z najbardziej poszukiwanymi prawdziwkami, kurkami i kozakami. Z łatwością można tu trafić na maślaki, podgrzybki czy zielonki. Miłośnicy popularnych koźlaków znajdują je pod brzozami, sosnami, modrzewiami oraz grabami. Kurki chętnie rosną przy dębach, brzozach i bukach. Prawdziwki najczęściej spotkamy w lasach iglastych oraz dębinie, a maślaki w lasach liściastych i mieszanych.

Amatorzy rudych rydzów i borowików z pewnością udadzą się do Krasnobrodzkiego, Roztoczańskiego i Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego. Pełne kosze borowików, podgrzybków (szczególnie tych brunatnych, uznawanych za najsmaczniejsze) i czubajek kani zapewnią nam Lasy Janowskie czy też bory Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego. A buczynowe lasy Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego dostarczyć nam mogą mnogość opieniek i lejkowców dętych, zwanych potocznie kominkami.

Natura dopełnia swoje dzieło w sposób najprostszy i zarazem najbardziej niezwykły. Pozwala patrzeć, wąchać i smakować. Udowadnia, że krajobraz może być nie tylko tym, co oglądamy, lecz także tym, co pozostaje w nas – na języku, w pamięci, pod powiekami. Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych serdecznie zaprasza do osobistego odkrywania tych malowniczych zakątkwów, gdzie jesienny, aktywny odpoczynek w poszukiwaniu smakowitych skarbów lubelskich lasów pozwoli każdemu odnaleźć prawdziwy spokój i harmonię. Pamiętajmy, że już 20 minut przebywania w naturalnym leśnym otoczeniu wystarczy do obniżenia poziomu kortyzolu, zwanego hormonem stresu.

Marcin Jabłoński
ZLPK/ OEE Sobieszyn

Czubajka kania, fot. Henryk Marciniuk

Koźlarz babka, fot. Henryk Marciniuk

Malina właściwa, fot. Henryk Marciniuk

Borowik szlachetny, fot. Henryk Marciniuk

Opieńka miodowa, fot. Henryk Marciniuk

Poziomka pospolita, fot. Henryk Marciniuk

BEZPIECZNIE I ODPOWIEDZIALNIE!

- Zbieraj te owoce i grzyby, co do których jesteś pewien, że są jadalne!
- Pamiętaj, że wielu z nich nie powinno jeść się na surowo ze względu na wpływ na układ pokarmowy człowieka!
- Pamiętaj, że zbiór owoców leśnych jest całkowicie zabroniony w większości rezerwatów przyrody (np. w Roztoczańskim Parku Narodowym)!
- Zostaw część owoców na krzewach – stanowią one kluczowe źródło pokarmu dla leśnych ptaków i zwierząt przed zimą!

TRADYCJA WCIĄŻ SMAKUJE NAJLEPIEJ

Lista Produktów Tradycyjnych w 2025 r. wzbogaciła się o trzynaście nowych smaków z województwa lubelskiego. Tym samym Lubelszczyzna ma już 286 wpisów i niezmiennie pozostaje liderem o najlepiej udokumentowanej tożsamości kulinarnej w kraju.

Nowe wyroby, wpisane na LPT prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, to w większości efekt pracy Kół Gospodyń Wiejskich, które od lat dbają o lokalne receptury. Każdy z tych smaków (przedstawionych w poprzednim wydaniu naszego kwartalnika) ma swoją historię, przekazywaną w rodzinach przez pokolenia. Poniżej podajemy przepisy na kilka potraw z wiejskiej kuchni naszego regionu, wybranych spośród 13 wpisanych ostatnio na ministerialną Listę Produktów Tradycyjnych.

SZARE KLUSKI KUDŁATE

Składniki: 1 kg surowych ziemniaków, 0,5 kg gotowanych ziemniaków, 0,5 kg mąki ziemniaczanej, 4-5 jajek, łyżeczka soli, 20 dag boczku, 1 cebula, 1 czosnek.
Wykonanie: ziemniaki obieramy i gotujemy, przecieramy przez praskę lub maszynkę. Surowe ziemniaki ścieramy na tarce na małych oczkach, nadmiar soku odciskamy i odlewamy. Powstałą skrobię odkładamy. Łączymy ziemniaki gotowane z surowymi, dokładnie mieszamy, dzielimy na cztery części, jedną odkładamy (rozkładając na pozostałe trzy części masy ziemniaczanej), a na jej miejsce dajemy odłożoną wcześniej skrobię ziemniaczaną, sól oraz jajko i wszystko zagniatamy. Gdy ciasto jest gotowe odrywamy jego część, formujemy wałek i kroimy średniej wielkości kluski. Odstawiamy na bok, by ściemniały. Gotujemy w osolonej wodzie.

MIESZEK

Składniki: ziemniaki, biała kapusta, masło, cebula, jajka, sól, pieprz.
Wykonanie: ziemniaki obrać i ugotować. Po przestudzeniu zmielić na gładką masę, dodać miękkie masło, mąkę i sól, wyrobić ciasto. Cebulę posiekać w grubszą kostkę, a kapustę poszatkować. Masło rozpuścić i podsmażyć na nim cebulę. Dodać lekko zblanszowaną kapustę i dusić do momentu aż kapusta będzie miękka. Ugotowane i wystudzone jajka pokroić w grubą kostkę, doprawić solą i pieprzem, połączyć z przestudzonym farszem. Rozwałkować ciasto i wykrawać placuszki o średnicy ok. 10 cm. Nałożyć na nie farsz i zebrać brzegi ciasta do góry, formując mieszek. Ułożyć na blasze wyłożonej papierem, każdy smarując roztopionym masłem i posypując ziarnami czarnuszki. Piec w piekarniku w 180°C przez około 30 min. Podawać na ciepło, najlepiej z barszczem z ćwikłowych buraków.

PIEROGI PODROBOWE LUBELSKIE

Składniki: mąka pszenna, woda, podroby wieprzowe - płuca, serca, ozory i wątroba, kasza gryczana, olej, smalec, majeranek, pieprz, sól.
Wykonanie: podroby ugotować i rozdrobnić. Kaszę gotować w osolonej wodzie z dodatkiem tłuszczu. Zagnieść mąkę z wodą na ciasto. Rozwałkować ciasto i wyciąć z niego krążki. Przygotować farsz poprzez połączenie kaszy gryczanej z podrobami, smalcem i przyprawami. Nakładać farsz na ciasto, brzegi zlepić i uformować z nich falbanki. Gotować w lekko osolonej wodzie.

ZALEWAJKA Z GÓR OPOLSKICH

Składniki: świński ogon lub żeberko/golonka, kapusta kiszona, ziemniaki, cebula, marchewka, liście laurowe, ziele angielskie, sól, pieprz.
Wykonanie: gotujemy wywar na świńskim ogonie. Po ugotowaniu wyjmujemy mięso. Płuczemy kiszoną kapustę, wkładamy do wywaru i gotujemy, aż kapusta będzie miękka. W osobnym naczyniu gotujemy pokrojone w kostkę ziemniaki. Ugotowane przekładamy do garnka z wywarem z kapustą. Przyprawiamy solą, pieprzem, liściem laurowym i zielem angielskim. Dodajemy pokrojoną drobno cebulę i marchewkę startą na tarce. Gotujemy przez około 15 minut.

PIEROGI Z SIEMIENIEM KONOPNYM

Składniki: mąka, woda, jajko, olej, siemię konopne, sól.
Wykonanie: namoczyć sypkie siemię w posolonej wodzie, wymieszać, odstawić na kwadrans, aby spęczniało. Przygotować ciasto z: mąki, gorącej wody, jajka, oleju i szczypty soli. Wyrobić ciasto na gładką masę, rozwałkować na cienki placek i wykrawać małe, okrągłe placki. Umieścić na nich po łyżeczce farszu i skleić. Najlepiej smakują z omastą z posiekanej drobno cebuli i natki pietruszki, wymieszanych z olejem i szczyptą soli.

SMAKI REGIONU NAD JANOWSKIM ZALEWEM

Park Rekreacji „Zoom Natury" w Janowie Lubelskim w drugi sierpniowy weekend wypełnił się muzyka, dobra zabawą, a przede wszystkim znakomitymi regionalnymi smakami. W XXIII Festiwalu Kaszy i Żurawiny „Gryczaki" uczestniczyło wielu mieszkańców regionu, ale także liczni goście i turyści. Partnerem wydarzenia było Województwo Lubelskie w ramach programu „Lubelskie. Smakuj życie!".

Lubelszczyzna, a w szczególności Ziemia Biłgorajska i Janowska, to doskonałe tereny do uprawy gryki. Sprzyjają temu warunki klimatyczne i glebowe. Nie dziwi więc, że kasza gryczana jest jednym z filarów lubelskiej kuchni. Warto wspomnieć, że aż 16 potraw z województwa lubelskiego, znajdujących się na Liście produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi to potrawy z kaszą gryczaną.

GRYCZAKI OD KUCHNI

Od początku wydarzenia festiwalowa przestrzeń wypełniła się regionalnymi stoiskami i zagrodami wiejskimi, firmowanymi w większości przez koła gospodyń wiejskich. Dużym zainteresowaniem publiczności cieszył się kulinarny pokaz „Smaki tradycji – karp z kopciucha", połączony z degustacją oraz pokaz grillowania i BBQ prowadzony przez Mariusza „Mario" Nowickiego.
Ważnym momentem festiwalu było także rozstrzygnięcie konkursów na najlepszą potrawę regionalną oraz Janowską Nalewkę Żurawinową. To właśnie lokalne produkty, tradycyjne receptury i umiejętności mieszkańców Ziemi Janowskiej już od ponad dwóch dekad nadają szczególny smak i klimat temu festiwalowi.
Niedzielne „Gryczaki" rozpoczął tradycyjny spacer po zagrodach Króla Gryczaka i Królowej Żurawiny w asyście Olek Orkiestry. Z gospodarzami stoisk spotkali się też wicemarszałek Piotr Breś oraz samorządowcy i parlamentarzyści z Lubelszczyzny. Swoje wyroby i produkty prezentowały koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia oraz instytucje i firmy z branży gastronomicznej i przetwórstwa rolno-spożywczego. Na wielu stoiskach można było spróbować regionalnych potraw.

SIŁA, EMOCJE I... 100 PIEROGÓW W 10 MINUT!

Jak co roku ogromnych emocji dostarczyły zawody Mocarzy Kaszowych. Tegoroczna rywalizacja miała jednak wyjątkowy akcent – w gronie zawodników znalazła się również kobieta, która podjęła wyzwanie i sportowo zaprezentowała się znakomicie.
Jeszcze większy apetyt na zwycięstwo mieli uczestnicy Mistrzostw Świata w Jedzeniu Pierogów z Kaszą. Najlepszy okazał się zawodnik z Rzeszowa, który w ciągu zaledwie 10 minut zjadł 100 pierogów z kaszą.

NA FESTIWALOWEJ SCENIE

W sobotę publiczność miała okazję posłuchać zespołu Janowianki, Metafonii oraz Mini TSO.
Wieczór należał do muzycznych gwiazd. Najpierw wystąpił Mateusz Ziółko, a następnie sceną zawładnął zespół IRA. Koncert jednej z najbardziej znanych polskich formacji rockowych był mocnym finałem pierwszego dnia festiwalu.
W niedzielę publiczność znakomicie bawiła się podczas energetycznego koncertu zespołu Turnioki, łączącego góralskie brzmienia ze współczesną muzyką. Na finał wystąpił wokalista i instrumentalista Wojciech Baranovski, który efektownie zakończył dwa dni wspólnego świętowania.

NAJLEPSZE DANIA Z KASZĄ

W ramach festiwalu zorganizowano dwa konkursy – na „Potrawę Regionalną" oraz „Janowską Nalewkę Żurawinową". Komisja oceniła aż 92 potrawy, przyznając nagrody w pięciu kategoriach.
Pierwsze miejsca zdobyli: w kategorii gryczak z różnymi dodatkami – Agnieszka Różyło za gryczak na kokosowo-owsianym spodzie; w kat. potrawy na bazie kaszy – Alina Bargiel za pierogi z kaszanką; w kat. desery na bazie kaszy – Jolanta Momot za ciasto czekoladowe z musem śliwkowym i jaglano-chałwowym kremem; w kat. sery – Patrycja Wójcik za deskę serów wędzonych; w kat. wina i nalewki regionalne oprócz żurawinówki – Jolanta Momot za truskawkę z kardamonem i goździkami.
I nagrodę „Super Gryczak 2026" otrzymał Polikarp Lis za białą pieczoną kiełbasę z karpia i kaszy gryczanej.

Liderka Lara Wiebes i zwycięska drużyna Team SD Worx-Protime, fot. Tomasz Śmietana/ LangTeam

3x Lubelskie

Finiszem na Krakowskim Przedmieściu w Lublinie zakończył się 4. Tour de Pologne Women. Bezkonkurencyjna w tegorocznym wyścigu okazała się Holenderka Lorena Wiebes. Zdeklasowała pozostałe zawodniczki, wygrywając wszystkie trzy etapy oraz Klasyfikację Generalną ORLEN i Klasyfikację Najaktywniejsza Zawodniczka LOTTO.

Kolarska rywalizacja kobiet to nie tylko widowisko sportowe, ale także okazja do promocji zdrowego stylu życia, równouprawnienia w sporcie oraz turystyki. Wyścig przyciąga uwagę zarówno pasjonatów kolarstwa, jak i osób zainteresowanych aktywnym trybem życia oraz pięknem polskich krajobrazów. Nadrzędnym celem wydarzenia jest promocja kobiecego kolarstwa oraz inspiracja do aktywności fizycznej wśród kobiet. Wyścig był również doskonałą okazją do zaprezentowania turystycznych walorów województwa lubelskiego, a także ukazania regionu jako atrakcyjnego miejsca wielkich sportowych imprez.

Rywalizacja światowej czołówki kobiecego kolarstwa w województwie lubelskim odbywała się w dniach 24-26 lipca 2026 r. Na starcie stanęły czołowe drużyny z UCI Women's WorldTour wraz z reprezentacją Polski i jedyną rodzimą ekipą kontynentalną – MAT ATOM Deweloper Wrocław. Najwyżej z Polek w Klasyfikacji Generalnej ORLEN uplasowała się Olga Wankiewicz. W Lublinie była 13., a wcześniej finiszowała na 5. i 8. pozycji. Finisze w czołówce dały utalentowanej Polce 9. miejsce w klasyfikacji generalnej.

– Po ubiegłorocznym sukcesie poprzeczka wisiała niezwykle wysoko. Planowanie tego wyścigu było fascynującą przygodą. Chcieliśmy nie tylko przejechać przez region, ale pokazać piękno i emocje, z jakimi witają nas lokalni mieszkańcy. Lubelszczyzna ma kolarstwo w sercu. Chciałem podziękować samorządowcom, że nie wahali się wejść w to przedsięwzięcie. Bez waszej pomocy byłoby ciężej pokazać piękno województwa i zapewnić wysoki poziom Tour de Pologne Women. Robimy to dla dwóch milionów mieszkańców naszego województwa, żeby pokazać Lubelskie w pełnej krasie oraz zachęcić turystów do odwiedzenia naszego regionu – powiedział Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Organizatorem tegorocznego wyścigu była firma Lang Team w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego oraz miastami: Tomaszów Lubelski, Zamość, Włodawa, Lubartów, Janowiec oraz Lublin.

1. ETAP: TOMASZÓW LUBELSKI – ZAMOŚĆ

Pełen emocji etap z Tomaszowa Lubelskiego do Zamościa rozpoczął trzydniowe ściganie na najwyższym poziomie w ramach 4. Tour de Pologne Women. Pierwszy odcinek miał długość 138 kilometrów i rozegrano go w mocno pofalowanych, pagórkowatych terenach Roztocza. Zawodniczki przejechały między innymi przez Krasnobród i Szczebrzeszyn, gdzie walczyły na Premiach Lotnych LOTTO, a także odwiedziły Zwierzyniec i Roztoczański Park Narodowy.

– Pierwszy etap, odbywający się przy zmiennej, deszczowej pogodzie, przyniósł nam ogromne emocje. Zawodniczki pokazały świetną formę – oglądaliśmy piękne ucieczki, odjazdy i zaciętą walkę na lotnych premiach. Finisz na lekko wilgotnym asfalcie był prawdziwym testem umiejętności technicznych i odwagi – mówił Czesław Lang.

W sprincie bezkonkurencyjna okazała się Lorena Wiebes z Team SD Worx-Protime, która została pierwszą zwyciężczynią etapu LOTTO, liderką Klasyfikacji Generalnej ORLEN i Klasyfikacji Najaktywniejsza Zawodniczka LOTTO.

Najlepszą z Polek okazała się Olga Wankiewicz z MAT ATOM Deweloper Wrocław, która zajęła 5. pozycję.

2. ETAP: WŁODAWA – LUBARTÓW

Na drugim etapie 4. Tour de Pologne Women zawodniczki ścigały się na trasie o długości 118 km z Włodawy do Lubartowa, dość łagodnej i pozbawionej większych trudności terenowych. Peleton ruszył znad Bugu i przejechał drogami Polesia Lubelskiego, w sąsiedztwie chronionych obszarów

Poleskiego Parku Narodowego i przez atrakcyjne letniskowe miejscowości Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego.
Po raz drugi bezkonkurencyjna była liderka Klasyfikacji Generalnej ORLEN Lorena Wiebes, która ponownie została zwycięzczynią etapu LOTTO i utrzymała prowadzenie w całym wyścigu.
W czołowej „10" uplasowały się dwie Polki – Olga Wankiewicz (MAT ATOM Deweloper Wrocław) i Kaja Rysz (Reprezentacja Polski), które zajęły odpowiednio 8. i 10. miejsce.

3. ETAP: JANOWIEC – LUBLIN

Finałowy dzień zmagań zawodniczek ze światowej elity w ramach 4. Tour de Pologne Women odbył się na lekko pofalowanej, dynamicznej trasie o długości 101 km z Janowca do Lublina. Wszystko rozpoczęło się pod historycznym, renesansowym zamkiem, skąd peleton skierował się w stronę Puław. Po drodze były jeszcze przewyższenia i wąwozy na długim odcinku pomiędzy Bochotnicą a Wąwolnicą i Nałęczowem.
W finiszu rozegranym w centrum Lublina ponownie najlepsza była Lorena Wiebes, perfekcyjnie rozprowadzona przez koleżanki z drużyny. Holenderka wraz z koleżankami z zespołu SD Worx-Protime zwyciężyła także w klasyfikacji drużynowej.
W całym wyścigu sklasyfikowano 106 zawodniczek, a na podium stanęły: Lorena Wiebes, Elisa Balsamo z Lidl-Trek i Lara Gillespie z UAE Team ADQ. Najlepsza z Polek – Olga Wankiewicz z MAT ATOM Deweloper Wrocław zajęła 9. miejsce, a 15. Kaja Rysz z Reprezentacji Polski. W klasyfikacji generalnej drużynowej zwyciężyły zawodniczki Team SD Worx-Protime przed MAT ATOM Deweloper Wrocław i Liv AIUIA Jayco. Reprezentacja Polski uplasowała się ostatecznie na siódmym miejscu.
Wyścig można było oglądać w TVP 1 dzięki transmisji realizowanej przez Telewizję Polską oraz na kanale Eurosport 1. Jednocześnie wyścig można było śledzić na żywo na platformie streamingowej HBO Max.

Peleton na podjeździe w jednym z wąwozów Płaskowyżu Nałęczowskiego, fot. LangTeam

Trasa 1 etapu prowadziła przez lasy Roztocza, fot. LangTeam

W uroczystym starcie 3. etapu w Janowcu uczestniczył marszałek Jarosław Stawiarski, fot. LangTeam

Historia Tour de Pologne Women

1. Tour de Pologne Women, 19–20 lipca 2016 roku
I etap: Zakopane – Zakopane, 100 km; II etap: Bukowina Tatrzańska – Bukovina Resort, 4 km; III etap: Bukovina Resort – Bukowina Tatrzańska, 78 km.
2. Tour de Pologne Women, 28–30 czerwca 2024 r.
I etap: Lublin – Lublin, 4,5 km; II etap: Krasnystaw – Kraśnik, 136,1 km; III etap: Nałęczów – Kazimierz Dolny, 103,1 km.
3. Tour de Pologne Women, 12–14 sierpnia 2025 r.
I etap: Zamość – Zamość, 105,6 km; II etap: Chełm – Chełm, 99,5 km; III etap: Nałęczów – Powiat Kraśnicki – Kraśnik, 128,1 km.

Województwo Lubelskie było również gospodarzem Tour de Pologne UCI World Tour – w 2021 roku w Lubelskiem zlokalizowano dwa, a w 2022 trzy etapy męskiego wyścigu.

XXXII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA MŁODZIEŻY

fot. Michał Lenart

PONAD 4000 SPORTOWCÓW RYWALIZOWAŁO W LUBELSKIEM

Ponad cztery tysiące zawodniczek i zawodników, 21 dyscyplin, 36 zawodów oraz rywalizacja w jedenastu miejscowościach regionu. XXXII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Letnich „Lubelskie 2026" była największym wydarzeniem młodzieżowego sportu w Polsce.

Głównym gospodarzem XXXII Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich było Województwo Lubelskie (Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego), a organizatorem Lubelska Unia Sportu. Partnerami strategicznymi wydarzenia byli Polski Komitet Olimpijski, Fundacja LOTTO im. Haliny Konopackiej oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki, a partnerem marka Lubella. Olimpiada została objęta honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Karola Nawrockiego.

Warto zaznaczyć, że Lubelskie było już gospodarzem Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich w 2024 roku, a wcześniej aż trzykrotnie gościło uczestników olimpiad w sportach halowych.

– Jesteśmy dumni, że województwo lubelskie ponownie mogło gościć tak wielu młodych sportowców z całej Polski. Sport zajmuje bardzo ważne miejsce w działaniach Zarządu Województwa Lubelskiego, zarówno jako narzędzie wspierania rozwoju młodego pokolenia, jak i sposób promocji naszego regionu w kraju i za granicą. W tym roku stypendiami objęliśmy 280 sportowców, a kolejnych 44 młodych mistrzów otrzymało wsparcie w ramach programu Lubelskie Team Sport – mówi Jarosław Stawiarski, marszałek województwa lubelskiego. Gospodarz województwa zwraca uwagę na doskonałą współpracę i zaangażowanie partnerów samorządowych i sportowych w organizację olimpiady, w tym znakomite przygotowanie i udostepnienie obiektów.

Program tegorocznej olimpiady obejmował 21 dyscyplin i 36 zawodów, rozegranych w okresie od czerwca do końca sierpnia. Zmagania przeprowadzono w jedenastu miastach-gospodarzach Lubelszczyzny, a organizację wydarzenia wspierało również 10 miast partnerskich z innych regionów.

GALA FINAŁOWA

Uroczysta Gala XXXII Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży „Lubelskie 2026" odbyła się 24 września w Hotelu ARCHE w Nałęczowie. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele województw, klubów i stowarzyszeń sportowych oraz samorządów i instytucji zaangażowanych w organizację zawodów.

Przekazanie olimpijskiej flagi Województwu Zachodniopomorskiemu – gospodarzowi XXXIII OOM, fot. Michał Lenart

Województwo Lubelskie reprezentowali wicemarszałek Marek Wojciechowski oraz dyrektor Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki UMWL Sylwia Piętal. Były podziękowania, dyplomy, grawertony i inne wyróżnienia dla osób i instytucji – współgospodarzy i partnerów tego wielkiego sportowego wydarzenia. Wicemarszałek Marek Wojciechowski przekazał symbolicznie flagę Polskiego Związku Olimpijskiego dla Województwa Zachodniopomorskiego, które będzie gospodarzem kolejnej – XXXIII OOM w Sportach Letnich.

Wydarzenie uświetniły występy młodych artystów naszego województwa – Wojciecha Łaty oraz Luizy Just. Wojciech Łata ze Studia Tańca Grawitan w Lublinie to tegoroczny wicemistrz świata w tańcu klasycznym i brązowy medalista w tańcu współczesnym. Dziesięcioletnia Luiza Just z powiatu kraśnickiego jest wielokrotną mistrzynią świata i Europy w fitnessie artystycznym i akrobatycznym.

– Zaledwie dwa lata po poprzedniej edycji ponownie podjęliśmy się organizacji Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży. To ogromne przedsięwzięcie logistyczne i sportowe. Ponad 4000 zawodników, 800 trenerów, 500 sędziów, 21 dyscyplin oraz 36 zawodów najlepiej pokazują jego skalę. Dziękuję wszystkim miastom gospodarzom i partnerom, związkom sportowym, klubom, wolontariuszom oraz osobom zaangażowanym w przygotowanie rywalizacji. Największą satysfakcję daje nam jednak to, że młodzi sportowcy mogli walczyć o medale w odpowiednich warunkach i przeżyć wydarzenie, które na długo pozostanie w ich pamięci – podkreśla Paweł Danielczuk, prezes Lubelskiej Unii Sportu.

OLIMPIJSKIE PODIUM

Zwycięzcą klasyfikacji województw zostało Mazowsze, które triumfowało zarówno w zestawieniu punktowym, jak i medalowym. Reprezentanci województwa mazowieckiego zgromadzili 2998 punktów, drugie miejsce zajęło Wielkopolskie z dorobkiem 2360 punktów, a trzecią pozycję wywalczyło Kujawsko-Pomorskie, zdobywając 1902 punkty. Te same trzy regiony znalazły się na podium klasyfikacji medalowej. Reprezentanci województwa mazowieckiego wywalczyli łącznie aż 122 medale – 40 złotych, 39 srebrnych i 43 brązowe. Wielkopolska zakończyła rywalizację z dorobkiem 78 krążków, w tym 32 złotych, 25 srebrnych i 21 brązowych. Zaledwie jeden medal mniej zdobyli reprezentanci województwa kujawsko-pomorskiego, którzy 26 razy stawali na najwyższym stopniu podium, 24 razy zajmowali drugie miejsce i wywalczyli 27 brązowych medali.

Lubelskie, w stawce wszystkich 16 województw Polski, znalazło się na 10 miejscu pod względem zdobytych medali (10 złotych, 11 srebrnych i 10 brązowych) oraz na 11 w klasyfikacji punktowej (712 pkt).

W klasyfikacji klubowej triumfowała Posnania Poznań (272,67 pkt), która na podium wyprzedziła WKS Śląsk Wrocław (269,2 pkt) i KSW Stal Rzeszów (268 pkt). Wśród ponad 1000 klubów, których zawodniczki i zawodnicy rywalizowali w olimpijskich zawodach, nasz region reprezentowało 35 klubów. Najwyżej, bo na 8. miejscu sklasyfikowany został KU AZS UMCS Lublin (196,2 pkt), na 45 – LKS Znicz Biłgoraj (69 pkt), a na 89 – MKS Unia Hrubieszów (48 pkt).

Występ młodego mistrza tańca Wojciecha Łaty z Lublina, fot. Michał Lenart

SUKCESY NASZYCH SPORTOWCÓW

Młodzi sportowcy z Lubelszczyzny podtrzymali długie tradycje klubów regionu w podnoszeniu ciężarów, dominując w tej dyscyplinie na olimpijskich zawodach. W sumie zdobyli 11 medali, w tym 5 złotych, 4 srebrne i 2 brązowe. W zestawieniu klubowym na podium znalazły się aż dwa nasze kluby: MKS Unia Hrubieszów oraz LKS Znicz Biłgoraj, a medale i punkty zdobyli też młodzi zawodnicy z: GCK Kobylany, KS Agros Zamość, GULKS Niemce, GLKS POM-Iskra Piotrowice.

Złotymi medalistami XXXII OOM w podnoszeniu ciężarów zostali: Emilia Brewińska (waga 49 kg; LKS Znicz Biłgoraj); Oliwia Sztojko (53 kg; MKS Unia Hrubieszów); Aleksandra Wachna (77 kg; KS Agros Zamość); Paweł Stempniewski (55 kg; GCK Kobylany); Sebastian Sztojko (65 kg; MKS Unia Hrubieszów).

Nasi zawodnicy okazali się również najlepsi w kolarstwie – w kategorii BMX. Młodzi kolarze Lubelskiego Klubu Kolarstwa Górskiego zdobyli trzy krążki. Złotymi medalistami zostali Liliana Purc i Nikodem Bartnik, a srebrnym Jakub Banach.

Wśród kilku kategorii jeździeckich Lubelskie zatryumfowało w ujeżdżeniu. Aleksandra Semeryło, młoda zawodniczka Wojewódzkiego Klubu Jeździeckiego w Lublinie, zdobyła dwa złote medale (w kat. koni dużych i kucy).

Wielkie brawa należą się też naszym pływakom z KU AZS UMCS Lublin, którzy w olimpijskich zawodach wywalczyli aż 15 medali: jeden złoty, cztery srebrne i dziesięć brązowych. Potrójnym medalistą został Wiktor Trydulski, zdobywając: złoto na 800 m (styl dowolny) i dwa srebra – na 1500 i na 400 m (także w stylu dowolnym). Srebrne krążki wywalczyli też: Zuzanna Pastuszuk (400 m, zmienny) i Dominik Bartoletti (200 m, grzbietowy).

Wśród młodych medalistów z naszego województwa są też lekkoatleci. Srebro w biegu na 800 m zdobył Hubert Sobiesiak z KU AZS UMCS Lublin, a brąz na 1500 m Tomasz Aleksandrowicz z MKS Unia Hrubieszów. Brązowym medalistą w rzucie młotem został Franciszek Mes z MKS Agros Chełm.

Dwa medale wywalczyli wspinacze sportowi z UKS Skarpa Lublin. W konkurencji wspinaczki na czas srebro zdobyła Małgorzata Wybacz, a brąz Antoni Szewczyk.

Województwo Lubelskie na gali w Nałęczowie reprezentował wicemarszałek Marek Wojciechowski, fot. Michał Lenart

GRAD MEDALI NA MISTRZOSTWACH POLSKI

Złota sztafeta 4x100 m, fot. Tomasz Kasjaniuk

NASI LEKKOATLECI NAJLEPSI

Sportowcy z województwa lubelskiego zdobyli 23 medale na 102. PZLA Mistrzostwach Polski, które odbyły się w Białymstoku pod koniec lipca. Lekkoatleci AZS UMCS Lublin zajęli 1. miejsce w klasyfikacji medalowej.

Lekkoatleci z klubów Lubelszczyzny od lat znajdują się w krajowej czołówce. Znakomity start na stadionie „Zwierzyniec" w Białymstoku podczas 102. PZLA Mistrzostw Polski to efekt doskonałego przygotowania i formy, jaką osiągnęli na te najważniejsze w krajowym kalendarzu zawody lekkoatletyczne.

Bartosz Kitliński, fot. Tomasz Kasjaniuk

W BLASKU ZŁOTA

Sportowcy reprezentujący Lubelszczyznę na zawodach w Białymstoku wywalczyli dziewięć złotych medali. Tytuły mistrzowskie zdobyli na dystansie 200 m Wiktoria Gajosz, dla której był to debiut w seniorskiej imprezie, oraz Łukasz Żak. Najwyższy stopień podium w rzucie dyskiem wywalczyła Daria Zabawska, a w biegu na 800 m najszybszy okazał się Bartosz Kitliński. Najlepsze były sztafety: żeńska 4×100 m (Joanna Fus, Wiktoria Gajosz, Emilia Wójtowicz i Małgorzata Pojęta) wygrała z czasem 44.08 s., ustanawiając nowy rekord Polski, męska 4×100 m (Jakub Lempach, Patryk Krupa, Jakub Chmiel, Łukasz Żak), a także sztafeta pań 4×400 m (Wiktoria Drozd, Nikola Horowska, Adrianna Janowicz-Półtorak, Alicja Wrona-Kutrzepa).

Wszyscy wymienieni sportowcy reprezentowali AZS UMCS Lublin. Ponadto złoty medal na 100 m zdobył Dominik Kopeć z Agrosu Zamość, a Piotr Tarkowski z AZS AWF Biała Podlaska wygrał konkurencję skoku w dal.

TRIUMF AZS UMCS LUBLIN

Do siedmiu złotych medali lekkoatleci AZS UMCS Lublin dołożyli jeszcze osiem srebrnych i pięć brązowych. Ze srebrnymi krążkami z Białegostoku wrócili Remigiusz Zazula (bieg na 400 m) oraz Aleksandra Torończak (pchnięcie kulą), którzy osiągnęli rekordy życiowe. Wicemistrzostwo Polski zdobyli także: Krzysztof Hołub na 400 m przez płotki, Weronika Muszyńska i Oskar Stachnik w rzucie dyskiem, Alicja Wrona-Kutrzepa w biegu na 400 m, Weronika Lizakowska i Michał Rozmys w biegach na 1500 m. Na trzecim stopniu podium stanęli: Weronika Lizakowska (bieg na 800 m), Małgorzata Pojęta (bieg na 100 m) oraz Anna Kicińska (pchnięcie kulą). Cała trójka uzyskała rekordy życiowe. Po brązowe medale sięgnęli również Jakub Lempach w biegu na 100 m oraz męska sztafeta 4×400 m w składzie Remigiusz Zazula, Bartosz Kitliński, Łukasz Bańka i Patryk Grzegorzewicz.

Świetne występy zawodników AZS UMCS Lublin zapewniły klubowi zwycięstwo w klasyfikacji medalowej, potwierdzając, że akademicy należą do ścisłej krajowej czołówki. Dodajmy, że Mistrzynią Polski w maratonie jest Izabela Paszkiewicz, także z AZS UMCS Lublin, która wywalczyła ten tytuł na zawodach w Łodzi w kwietniu. Grupę medalistów z naszego regionu w białostockich 102. PZLA Mistrzostwach Polski uzupełniła Aleksandra Śmiech z Agrosu Zamość, zdobywczyni srebrnego medalu w rzucie młotem. Gratulujemy naszym znakomitym lekkoatletom!

BYŁO

100 LAT KAPELI WOJCIECHOWSKIEJ

26 lipca 2026 r. w Wojciechowie świętowała jubileusz 100-lecia Kapela Wojciechowska. W uroczystości uczestniczyli mieszkańcy gminy i całego regionu, a plenerowa scena przy Wieży Ariańskiej przez długie godziny rozbrzmiewała muzyką, śpiewem i tańcem. Świętowanie rozpoczęła Msza św. w intencji jubilatów w kościele parafialnym pw. św. Teodora w Wojciechowie, a po niej przez wieś przeszedł barwny orszak z muzykami i wieloma gośćmi. W koncertowym maratonie przy Wieży Ariańskiej, który rozpoczęła Kapela Wojciechowska, wystąpili m.in.: Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Wojciechowskiej, Klub Seniora, Zespół „Sporniaczanki", Koło Gospodyń Wiejskich „Jedyneczki", Orkiestra Dęta z Wojciechowa, Zespół „Ależ Babki". Była też zabawa taneczna przy muzyce kapeli.

Kapela Wojciechowska od stu lat towarzyszy mieszkańcom podczas ważnych wydarzeń – wesel i innych rodzinnych uroczystości, a także lokalnych świąt i, organizowanych już od kilkudziesięciu lat, Ogólnopolskich Spotkań Kowali. W swoim dorobku ma wiele laurów, w tym najbardziej prestiżowe dla twórców ludowej muzyki i folkloru nagrody im. Oskara Kolberga oraz im. Jana Pocka, a także Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym.

Obecny skład Kapeli Wojciechowskiej tworzą: Andrzej Kopiński (saksofon), Leszek Mirosław (klarnet), Jan Mirosław (akordeon), Roman Mirosław (bęben). W przeszłości grało w niej wielu utalentowanych mieszkańców Wojciechowa i okolicznych wsi, m.in. z rodzin: Bednarczyków, Mirosławów, Marczyńskich, Zająców, Iwaniaków.

Partnerem jubileuszu Kapeli Wojciechowskiej było Województwo Lubelskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

LUBLIN POWSTAŃCOM WARSZAWY

1 sierpnia 2026 r. na Placu Litewskim w Lublinie odbyły się lubelskie uroczystości upamiętniające 82. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego oraz Akcję „Burza" na Lubelszczyźnie. Wydarzenie zwieńczył wyjątkowy koncert „Jeszcze słychać śpiew – Lublin Powstańcom Warszawy", w wykonaniu artystów Opery Lubelskiej.

W koncercie wystąpili soliści Opery Lubelskiej: Anna Barska, Kamila Lendzion, Dorota Szostak-Gąska, Jakub Gąska, Jakub Milewski, Patryk Pawlak, Alan Sobkowicz, Patrycjusz Sokołowski, Marcin Zagrodnik oraz artyści Chóru Dziecięco-Młodzieżowego: Konstanty Bielecki, Tomasz Drozd, Jan Gąska.

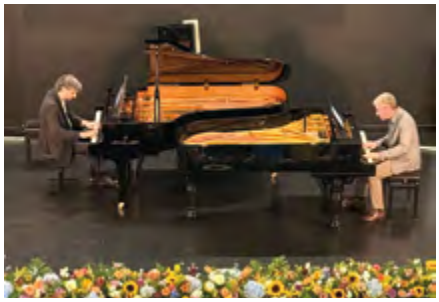
Solistom towarzyszyła Orkiestra Opery Lubelskiej pod dyrekcją Vincenta Kozlovsky'ego. Za aranżację utworów i piano odpowiadał Marcin Sanakiewicz, a koncert poprowadził Michał Chorosiński.

Współorganizatorem wydarzenia było Województwo Lubelskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

FESTIWAL KULTURA BEZ GRANIC

Od 12 do 16 sierpnia 2026 r. Kazimierz Dolny gościł, już po raz trzeci, Festiwal „IMAGINE Culture without Borders – Wyobraź sobie kulturę bez granic". Wydarzenie zorganizowały Fundacja Imagine Culture without Borders oraz Kazimierski Ośrodek Kultury, Promocji i Turystyki w partnerstwie z Województwem Lubelskim – Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego. W programie znalazły się: koncerty, wystawy, warsztaty edukacyjne z udziałem artystów z Polski, USA, Izraela, Niemiec i innych krajów. Jednym z najważniejszych punktów festiwalu była premiera w polskiej wersji językowej opery „Kazimierz. Historia o miłości i przeznaczeniu" amerykańskiego kompozytora Williama Goldsteina. Polskie libretto napisała Bożena Gałuszewska, nawiązując do starych podań i legend o romantycznej miłości króla Kazimierza III Wielkiego i pięknej Żydówki Estery.

W głównych rolach wystąpili baryton Łukasz Hajduczenia i sopranistka Ewa Leszczyńska, a towarzyszyli im: Agnieszka Tyrawska, Magdalena Jemioła, Marcin Obuchowski (narrator) oraz Chór Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (przygotowanie Andrzej Gładysz) i Orkiestra Filharmonii Lubelskiej pod batutą Julii Kurzydlak. W premierze, z udziałem autorów – Williama Goldsteina i Bożeny Gałuszewskiej oraz szefowej Fundacji Imagine Culture without Borders – księżnej Iriny zu Sayn-Wittgenstein, uczestniczyli marszałek Jarosław Stawiarski i wicemarszałek Piotr Breś.

Festiwalowe koncerty i spotkania odbyły się w Gminnym Zespole Szkół, sanktuarium oo. Franciszkanów, Domu Architekta SARP, a wystawy i warsztaty plastyczne w Muzeum Nadwiślańskim.

SMAL W GARBOWIE

Od 19 do 23 sierpnia 2026 r. w Garbowie odbyły się Spotkania Młodych Archidiecezji Lubelskiej SMAL. W wydarzeniu, zorganizowanym przez Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej, wzięło udział blisko 1000 rozmodlonych młodych ludzi, którzy szukają własnej duchowej drogi życiowej. Młody Kościół, radość, nadzieja, wspólnota i moc – to właśnie SMAL w Garbowie! Tegoroczna edycja przebiegała pod hasłem WZÓR, a w programie znalazły się inspirujące warsztaty: rozwojowe w ramach „pracowni możliwości", hobbystyczne w ramach „pracowni talentu", psychologiczne w ramach „pracowni spotkania", duchowe w ramach „pracowni wiary". Były spotkania w grupach, wspólne Eucharystie, nabożeństwa i adoracje. Młodzi mieli też dość czasu na gry i zabawy, wspólne tańce na „rozRuszniakach" oraz odpoczynek w strefie chillu.

Partnerem wydarzenia było Województwo Lubelskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

DZIEŃ RODZIN W SKANSENIE

28 sierpnia 2026 r. w Muzeum Wsi Lubelskiej odbył się Integracyjny Wojewódzki Dzień Rodzin. W spotkaniu, zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej, uczestniczyli seniorzy, rodziny zastępcze i adopcyjne oraz obywatele państw trzecich przebywający na terenie województwa lubelskiego. Zarząd WL reprezentował wicemarszałek Piotr Breś.
Według danych GUS z ubiegłego roku w naszym województwie 2840 dzieci zostało objętych opieką w rodzinach zastępczych, 62 zostało adoptowanych, a ok. 1000 przebywa w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
Spotkanie w Muzeum Wsi Lubelskiej umożliwiło różne formy wielopokoleniowej integracji podczas wspólnych gier i zabaw, grillowania oraz spacerów i zwiedzania skansenu. Rodziny zastępcze otrzymały podziękowania za podjęty trud wychowania, troskę i serce okazywane dzieciom. Rozstrzygnięto też konkursy „Aktywny Senior" i „Gmina przyjazna Seniorom".

TARGI EKONOMII SPOŁECZNEJ

Od 11 do 13 września 2026 r. na Rynku Starego Miasta w Lublinie odbyły się Targi Ekonomii Społecznej. W uroczystym otwarciu uczestniczył Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Piotr Breś.
Doroczne targi to doskonała okazja do spotkania ludzi z pasją i bliższego poznania działalności spółdzielni socjalnych, spółdzielni pracy, zakładów aktywności zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej i innych podmiotów ekonomii społecznej. Każdy zakup lokalnych produktów czy wyrobów rękodzielniczych albo skorzystanie z usług takich podmiotów jest realnym wsparciem integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, wykluczonych, potrzebujących. Na wyjątkową atmosferę takich targów wpływa też oprawa artystyczna w wykonaniu lokalnych grup i zespołów.

MEMORIAŁ ZDZISŁAWA NIEDZIELI

12 i 13 września 2026 r. w lubelskiej hali Globus odbył się XVI Memoriał Zdzisława Niedzieli, zasłużonego trenera koszykówki. W turnieju wzięły udział koszykarskie drużyny: PGE Start Lublin, GTK Gliwice, Legia Warszawa i MKS Dąbrowa Górnicza. Najlepsi okazali się gospodarze wydarzenia z PGE Start Lublin, którzy pokonali GTK Gliwice 77:69 oraz MKS Dąbrowa Górnicza 85:80. Lubelscy koszykarze zwyciężyli w tym turnieju po raz pierwszy od 2018 roku, pokazując siłę i gotowość do nowego sezonu, który rozpoczął się 3 października.
Gościem specjalnym turnieju był legendarny zawodnik Startu w latach 1979–1981 Kent Washington – pierwszy czarnoskóry koszykarz w polskiej lidze (sprowadzony do Lublina przez trenera Zdzisława Niedzielę). Wielki wirtuoz koszykówki spotkał się z zawodnikami, działaczami i fanami w Sklepie Kibica PGE Startu Lublin, gdzie można było nie tylko posłuchać wspomnień, ale też nabyć jego autobiografię „Kentomania", z dedykacją autora. Książka w polskiej wersji językowej ukazała się przed trzema laty, w roku jubileuszu 70-lecia MKS Start Lublin SA, a jej opracowanie i wydanie było owocem współpracy Fundacji Czerwono-Czarni z Województwem Lubelskim – Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.
Drugim gościem tegorocznego memoriału był znakomity skrzydłowy Startu Lublin Ireneusz Mulak. Obaj z Kentem Washingtonem należeli do teamu Zdzisława Niedzieli, który w latach 1979 i 1980 zdobył dwukrotnie brązowy medal mistrzostw Polski.

BĘDZIE

25. KONKURS O KRYSZTAŁOWĄ CEGŁĘ

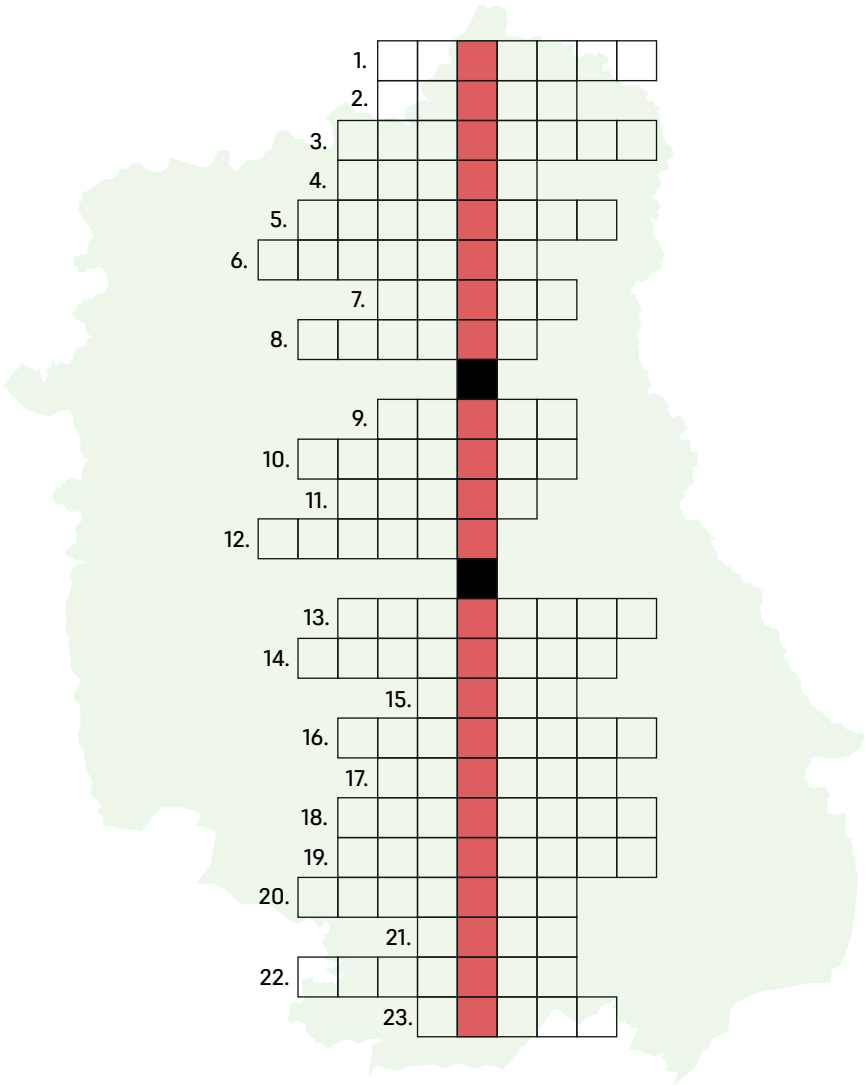
27 listopada 2026 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym odbędzie się gala 25. Konkursu „O Kryształową Cegłę – na najlepszą inwestycję budowlaną po obu stronach wschodniej granicy Unii Europejskiej". W tym największym przeglądzie dokonań architektonicznych, inżynierskich, konserwatorskich w Europie Wschodniej, zgłoszono dotychczas ponad 1000 inwestycji z województw: Lubelskiego, Podkarpackiego, Podlaskiego, Mazowieckiego, Warmińsko-Mazurskiego, Świętokrzyskiego, Łódzkiego, Małopolskiego, Śląskiego, ale także z Białorusi, Litwy, Łotwy, Słowacji i Ukrainy. Patronat nad tegorocznym konkursem objął Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz marszałkowie kilku innych polskich regionów i prezydenci miast. Szczegółowe informacje o konkursie: www.ptm.lublin.pl/konkurs-dom/

WIGILIA MIŁOSIERDZIA

23 i 24 grudnia 2026 roku w Chełmie, Krasnymstawie, Puławach i Lublinie odbędzie się kolejna edycja Wigilii Miłosierdzia. Wyjątkowe wydarzenie gromadzi pracowników, wolontariuszy i darczyńców Caritas oraz osoby potrzebujące na wieczerzy wigilijnej ze wspólną modlitwą, dzieleniem się opłatkiem, kolędowaniem i posiłkiem. Każdy z potrzebujących otrzymuje też paczkę w ramach wsparcia na kolejne dni świąt.
To wspaniałe dzieło, obejmujące w każdym z miast setki osób i całych rodzin, organizują Fundacja Dantis oraz Caritas Archidiecezji Lubelskiej, a partnerem jest Województwo Lubelskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM !

Spośród osób, które nadeślą prawidłowe rozwiązanie krzyżówki (hasło), wylosujemy 3 zestawy gadżetów promocyjnych naszego regionu.

Prawidłowe rozwiązanie krzyżówki z numeru 2 (28) 2026: **POZNAJ PRZYRODĘ POLESIA**
Laureaci: pani **Anna** z Branicy Suchowolskiej, pani **Katarzyna** z Dorohuczy, pan **Mateusz** z Warszawy.
Serdecznie gratulujemy! Zestawy promocyjne wyślemy pocztą.

Odpowiedzi prosimy nadsyłać **do 23.11.2026 r.** na adres mailowy:

magazyn@lubelskie.pl,

lub adres pocztowy:

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego,
Departament Promocji, Sportu i Turystyki,
ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin
z dopiskiem: Magazyn „Lubelskie.pl"

W korespondencji prosimy o nadesłanie adresu zwrotnego.

1. Rozległa kraina jezior, bagien i moczarów, z parkiem narodowym i kilkoma parkami krajobrazowymi.
2. Wieś w pow. krasnostawskim znana z ruin renesansowego zamku Orzechowskich.
3. Miejscowość na Roztoczu Wschodnim z dużym przejściem drogowo-kolejowym na granicy z Ukrainą.
4. Nadbużańska wieś z najstarszym i najbardziej znanym sanktuarium maryjnym na Podlasiu.
5. Najpopularniejszy tradycyjny produkt piekarniczy w regionie lubelskim.
6. Miejscowość z największym zalewem na Wieprzu.
7. Największe jezioro w Poleskim Parku Narodowym.
8. Nadwiślańskie miasto znane z lotniczej „Szkoły Orląt".
9. Włoski architekt i rzeźbiarz epoki Odrodzenia, pracujący m.in. w Janowcu nad Wisłą.
10. Wieś nad Bugiem z największym w regionie dębem „Bolko".
11. Twórca ekskluzywnej marki szwajcarskich zegarków, urodzony na Lubelszczyźnie.
12. Chroniony ssak polny, gatunek roku 2026 Lubelskich Parków Krajobrazowych.
13. Kraina malowniczych wzgórz, lasów i wąwozów, rozciągająca się od Kraśnika do Lwowa.
14. Duża wieś letniskowa na Polesiu z siedzibą dyrekcji Poleskiego Parku Narodowego.
15. Wybitny polski pisarz, związany z Nałęczowem i innymi miejscami Lubelszczyzny.
16. Wieś koło Terespola z zabytkową Prochownią – częścią fortyfikacji Twierdzy Brzeskiej.
17. Jedno z najpopularniejszych letnisk Roztocza, położone w sąsiedztwie rzek Tanew, Jeleń i Sopot.
18. Cicha nadbużańska wieś z Sanktuarium Unitów Podlaskich.
19. Największe jezioro Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego.
20. Fortunat ... - lekarz i sybirak, jeden z twórców nałęczowskiego uzdrowiska.
21. Roztoczańska rzeka przepływająca przez Górecko.
22. Poleska wieś z Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego.
23. Krowia ... - rezerwat faunistyczny na Wiśle w okolicach Kazimierza Dolnego.

lubelskie
Smakuj życie!

lubelskie
Smakuj życie!

VI LUBELSKIE FORUM TURYSTYKI

JANÓW LUBELSKI 28 - 29 października 2026 r.

ORGANIZATOR:
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie

PATRONAT HONOROWY:
Ministerstwo Sportu i Turystyki
POLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

PARTNER:
LROT
LCK LUBELSKIE CENTRUM KONFERENCYJNE

PATRONAT MEDIALNY:
super tydzień chełmski
dziennik WSCHODNI.pl
lublin112.pl
Polskie Radio Lublin
WASZATURYSTYKA
WIADOMOŚCI TURYSTYCZNE
REPUBLIKA
TVP3 LUBLIN
radio BonTon 104,90 FM CHEŁM
KRONIKA TYGODNIA
podlasie24.pl REGIONALNY PORTAL INFORMACYJNY
SŁOWO PODLASKA
roztocze.net REGIONALNY DZIENNIK INTERNETOWY

promocja.lubelskie.pl